

Akciğer
Damar Hastalıkları
Araştırma Derneği

PEDİATRİK KARDİYOLOJİYE YÖN VEREN

Akciğer
Damar Hastalıkları
Araştırma Derneği

e-ISBN: 978-605-73603-0-4

Bu kitabın yayın hakları **Akciğer Damar Hastalıkları Araştırma Derneği**'ne aittir.

ÖNSÖZ

Sadece bulunduğumuz çevrelerle sınırlı kalmayıp, toplumsal pencereden baktığımızda, günümüzde kadın ve erkeğin toplumsal eşitliğinden hala tam anlamıyla bahsedemeyeceğimizi görmekteyiz. Pierre Bourdieu'nun 1998 yılında Fransa'da "Best Seller" olan "Eril Tahakküm" adlı kitabı bize erkek egemen topluma dair farkındalığı geliştirmemize katkı sunabilmektedir. Bourdieu'ye göre eril tahakkümün içselleştirme, doğallaştırma ve ebedileştirme sürecinde aile, din, okul, bilim, basın, spor etkinlikleri gibi birçok toplumsal kurum bir arada uyumla çalışmaktadır. Öylesi bir uyumdur ki bu, kadın ve erkek arasındaki toplumsal ayrımın ne zaman başladığını artık ayırt etmemiz mümkün değildir. Sanki dünya var olalı beri bu ayrım hep vardır algısı kazandırılmıştır sence. Ne yazık ki günümüzde de, kadın hala bu algının merkezinde, hep güncel ve ötekileştirilmiş olarak yer almaktadır.

İşte bu gerçeklik altında kadınların yaşam öykülerine bakmanın, onları anlamak adına çok büyük katkı sağlayacağı fikriyle bu kitap projesi ortaya çıktı. Bu kitapta bahsedilen kadın bilim insanlarının her biri döneminin erkek egemen yapısı içerisinde, kalplerindeki bilim aşkının ışığında karşılına çıkan her güçlkle yılmadan savaşmış ve pediatrik kardiyoloji bilimine çok değerli katkılar sunarak, pediatrik kardiyolojinin kısa tarihinde bile önemli izler bırakmışlardır. Bilim dünyasının bu güçlü ve mücadeleci kadınlarının yaşam öyküleri bugünün kadın hekimleri tarafından kaleme alınmış ve siz değerli okuyucuların dikkatine sunulmuştur.

Bu kitap da yayın hayatına geçerken, sayfalarında yaşamları aktarılmaya çalışılan kadın bilim kahramanları gibi pek çok zorlukla baş etmek zorunda kaldı. Ama ilginçtir, içeriğinde öz olarak karşımıza çıkan bu zorluklar yine güçlü ve mücadeleci kadınlar sayesinde aşılmış ve bu kitap, sadece kadın gönüllülerin gücüyle yayınlanabilmiştir.

Bu kitabın ortaya çıkmasında kalemleriyle destek olan çok değerli meslektaşlarıma ve Akciğer Damar Hastalıkları Araştırma Derneği'ne teşekkürü bir borç bilirim.

Dr. Serdar KULA

Rüzgarın nasıl estiği fark etmez,
farkı yaratan yelkenleri nasıl açtığınızdır

Vera Peiffer

İçindekiler

ÖNSÖZ.....	3
Dr. Fatma İncedere.....	7
<i>Dr. Maude Elizabeth Seymour Abbott</i>	8
Dr. Meryem Beyazal.....	12
<i>Dr. Jaqueline A. Noonan</i>	13
Dr. Fatma Hayvacı Canbeyli.....	17
<i>Dr. Jean Schlatter Kan</i>	18
Dr. Özlem Sarısoy.....	21
<i>Dr. Maria Victoria De La Cruz</i>	22
Dr. Serpil Kaya Çelebi.....	27
<i>Dr. Roberta Williams</i>	28
Dr. Özlem Kayabey Çolak.....	30
<i>Dr. Mary Allen Engle</i>	31
Dr. Eviç Zeynep Akgün.....	34
<i>Dr. Helen Brooke Taussig</i>	35
Dr. Ajda Mutlu Mihçioğlu.....	39
<i>Dr. Stella Van Praagh</i>	40
Dr. Vildan Atasayan.....	43
<i>Dr. Jane Somerville</i>	44
Dr. Dilek Borakay.....	48
<i>Dr. Marlene Rabinovitch</i>	49

**PEDİATRİK KARDİYOLOJİYE
YÖN VEREN**

Dr. Fatma İncedere

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Çocuk Kardiyoloji Bölümü'nde yan dal asistanıdır.

Çayeli doğumlu olup ilk, orta, lise eğitimini İzmit'te tamamlamıştır. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nden 2003 yılında mezun olmuş ve ardından Kocaeli Üniversitesi'nde Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları ihtisasını yapmıştır.

Rize Kaçkar Devlet Hastanesi'nde mecburi hizmetini tamamladıktan sonra Hatay, Adana ve Ankara gibi farklı şehirlerde devlet hastanesi ve özel kurumlarda pediatri uzmanı olarak çalışmaya devam etmiştir.

Ocak 2019'da başladığı Çocuk Kardiyoloji yan dal asistanlığı halen devam etmektedir.

Evli ve 2 çocuk annesidir.

Dr. Maude Elizabeth Seymour Abbott

Yazar, sanatçı, eğitimci, sosyal ya da politika alanında çok öne çıkan kadınlarla ilgilenirken bile şu anda ilgi çekici olan sadece ne yaptıkları değil, ailesel ve toplumsal kısıtlamalar içinde bunu nasıl başardıklarıdır.

Barbara Caine

Maude Abbott 18 Mart 1869'da Kanada St. Andrews'te dünyaya geldi. Abbott 7 aylıkken annesi tüberkülozdan ölmüştü. Bir cinayete karışan babası ise annesi ölmeden bir yıl önce Amerika'ya gitmişti. Alice adındaki kız kardeşi ile birlikte o zamanlar 62 yaşında olan anneannesi Frances Mary Smith tarafından yasal olarak evlat edinilerek büyütüldüler. Yakınlarındaki North River'ın kıyısındaki görkemli karaağaçlar nedeniyle "Elmbank" adı verilen ve 1821'de inşa edilen Amerikan tarzı büyük bir kırmızı tuğla evde yaşadılar. Maude, avukat olan anneannesi tarafından hep desteklendi. Anneannesi ona istediği her şeyi başarabileceği konusunda her zaman cesaret verdi. Abbott, eğitimini 15 yaşına kadar evde sürdürdü.

Daha önce reddedilmiş olmasına rağmen, McGill Üniversitesi sanat fakültesine burslu olarak kabul edildi ve 1890 yılında mezun oldu. McGill Üniversitesi'ne tıp okumak için yaptığı tüm başvuruları tıp fakültesi yönetimi tarafından kadın olması nedeniyle reddedildi. Hatta, üniversitenin cerrahi şefi, kadınlar tıp fakültesine kabul edilirse istifa edeceğini dile getirdi ve başka bir profesör de kadınların tıp öğrencileri arasına katılmasının felaketten başka bir şey olamayacağını belirtti.

Ama o, yaşamı boyunca anneannesi tarafından bu zorlukları aşmak üzere yetiştirilmişti. Sabırla başvurularını yineledi ve Bishops Üniversitesi tıp fakültesine kabul edildi. Abbott, McGill Üniversitesi'nden gelen tıp öğrencileri ile birlikte klinik eğitimini Montreal Hastanesi'nde aldı. Başarılı bir öğrencilik yaşamının ardından 1894 yılında tıp fakültesinden mezun oldu. Tıp fakültesine girmeye çalıştığı yıllarda olduğu gibi mezun olduğunda da mezunlar arasındaki tek kadın öğrenci idi. Sadece ilk kadın mezun olmakla kalmamış, en iyi final sınavı notuna sahip olduğu için kendisine şansölye ödülü verilmiştir.

Mezuniyet sonrası Montreal'de muayenehanesini açarak bir yandan hastalarına orada hizmet verirken, diğer yandan da Royal Victoria Hastanesi'nde çalışmaya başladı. Annean-

nesinin küçük Maude'si olmaya devam ediyordu. Yaşamındaki ilklere bir yenisini daha ekleyerek "Montreal Medico-Chirurgical Society"ye ilk kadın üye olarak aday gösterildi ve seçildi. Kız kardeşi ile birlikte Avrupa'ya giderek 3 yıl boyunca Londra'da Victor Horsley'nin ve ardından Heidelberg'de cerrah Vincenz Czerny'nin ameliyatlarına katıldı. Kadınları eğitim için kabul eden birkaç kişiden biri olan Norbert Ortner'in kurslarına katılmak için 2 yıl Viyana'da kaldı. Avrupa'da aldığı bu eğitimler ve yaptığı seyahatler onun ileriki yaşamında mesleki eğilimini belirlemiş ve ona çok fazla deneyim sağlamıştır.

1897'de bir klinik açarak kendini, çocuk ve kadınları tedavi etmeye adanmıştı. Klinikte hasta bakarken deneyimlerini bilimsel çalışmalarla yayınlamaya başladı. Özellikle yenidoğan bebeklerin kalp hastalıklarıyla ilgilendi ve bu alandaki çalışmaları, onun dünyada kalp hastalıkları konusunda otorite olmasını sağladı.

Kadın olması sebebiyle klinik hekimlik yapması, hastalara dokunması istenmiyordu. Bunun üzerine 1898 yılında doğuştan kalp kusurları da dahil olmak üzere pek çok patoloji örneğinin olduğu McGill Patoloji Müzesi'ne yardımcı küratör olarak atandı ve 1901'de küratör oldu. Küratör olduktan sonra, 1823'ten beri eğitim amacıyla toplanan tüm örnekleri yeniden düzenledi. 1876-1884 yılları arasında Montreal Hastanesi'nde Dr. Osler'in gerçekleştirdiği 750 otopside toplanan 180 örneği katalogladı. William Osler'den etkilenen Abbott, konjenital kalp hastalıkları ile ilgili yaptığı ve dönüm noktası olan çalışmalarında, kaynak materyal olarak bu kalp örneklerini kullandı. Günümüzde de kabul gören konjenital kalp hastalıklarını sınıflamada kullanılan siyanotik ve asiyanotik kalp hastalıkları ayrımını yaptı.

1905 yılına gelindiğinde dünyada konjenital kalp anomalileri konusunda sıradan bir uzmandan çok, alanının en iyi araştırmacısıydı. O dönemde en çok tanınan ve en sevilen doktor William Osler, yazmakta olduğu "A System of Medicine" adlı kitabının konjenital kalp hastalıkları bölümünü Abbott'un yazmasını istedi. Osler, 23 Ocak 1908'de Abbott'a yazdığı mektupta onu bu alanda en büyük otorite olarak gördüğünü ve kitabına yaptığı katkıya atıfta bulunarak doğuştan kalp anomalileri konusunda şimdiye kadar yazılmış en iyi İngilizce metin olduğunu belirtti. Bunun ardından McGill Üniversitesi dekanı Charles Martin, ona kalp üfürümleri üzerine bir makale yazması için davet gönderdi. Montreal Medical Journal'de yayınlanan makalesi için tamamen kendine ait klinik çalışmalarıyla yazılmış önemli bir makale olduğu yorumları yapıldı. Benzer şekilde, patolog John George Adami de, pigmentasyon ve siroz üzerine bir makale yazmasını istedi Abbott'tan. Bu makale de, patolojik araştırmalardaki gücünün ilk açık kanıtı olarak yorumlandı.

Erkek egemen alanlarda çalışan pek çok kadın gibi Abbott da hayatı boyunca bekar ve çocuksuz kaldı. Yaşamı boyunca erkek doktor meslektaşları ona 'Miss' Abbott diye hitap ettiler. 1894'de tıp doktoru unvanını almış olmasına rağmen ona Dr. Abbott diye hitap etmeyi reddettiler.

1906 yılında Osler ile birlikte Uluslararası Tıp Müzeleri Birliğini kurdu ve uluslararası sekreteri oldu.

Abbott yaşamı boyunca kararlılığı ve isteği ile karşısına çıkan tüm zorlukların üstesinden geldi ve projelerini tek tek gerçekleştirdi. Tıp müzesi bunun mükemmel bir örneğidir. Abbott, eğitici yönünü desteklemek ve geliştirmek için bu müzede sergilenen patoloji örneklerine küratörlüğünü yaparken büyük özen gösterdi. Patoloji alanını etkili bir öğretim aracı olarak kullandı. Daha sonra öğrendiklerini, dünyanın dört bir yanındaki meslektaşlarına kendi müzelerini yaratmaları için tavsiyelerde bulunmak amacıyla kullandı.

Çocukluk arkadaşı Mary Alexandra Bell Eastlake bir gün Maude'ye "Eğer sanatçı olmasaydım, doktor olurdum. Çok güzel bir hayat. İnsan ve insanlarla dolu bir yaşam." demişti. Maude'nin tıbbı olan ilgisini tetikleyen çocukluk arkadaşının bu yorumu müydu bilemeyiz ama, o günün ilerleyen saatlerinde eve geldiğinde Maude büyükannesine "Doktor olabilir miyim?" diye sormuştu. Frances Mary'nin cevabı ise basitti: "Sevgili çocuğum, istediğin her şey olabilirsin." Yıllar sonra Mary Alexandra tarafından çizilen bir portresinde, başı öne eğik ve seyredenlerine kendinden emin bir şekilde baktığı görülmektedir. Eastlake, portresindeki kişinin dünyaca ünlü bir kardiyolog ve tıp müzesi küratörü olduğuna dair hiç bir ipucu vermiyor. Tıp doktorlarının resimlerinde olan bildik ortamlar (ameliyathane, klinik..), giysiler (önlük) ve tıbbi aletler (steteskop) bu tabloda görülüyor. Hatta McGill Müzesi bile yok. Eastlake, bu portrede sade elbisesi, gri saçları, gözlerinin altındaki koyu halkalar, soyut zemin, narin kolyesi ve ihtişamlı duruşu ile, kendine güveni olan, bilgeliği ve soğukkanlılığın öne çıktığı yoğun bir çalışma hayatının izlerini vurguluyor. İşte tam da bu sebeple, 2006 yılında resimdeki kişinin Dr. Abbott olduğu anlaşılıncaya kadar, uzun bir süre bu resim sanat dünyasında "Yaşlı Bir Kadın" tablosu olarak anılmıştır.

Mary Alexandra Bell Eastlake tarafından çizilen bu portreye ulaşmak için kare kodu kullanabilirsiniz

1910'da Abbott, McGill'den fahri tıp diploması aldı ve patoloji alanında öğretim görevlisi oldu. Bu, McGill Üniversitesinin tıp fakültesine kız öğrenci kabul etmeye başlamasından sekiz yıl önceydi.

Yaşamı boyunca bir kadın olduğu için karşısına çıkarılan zorluklarla diğer kadınların da karşılaşmaması için, kadın doktorların profesyonel, sosyal ve kişisel gelişimine kendini adanmış bir kuruluş olan Kanada Tıp Kadınları Federasyonu'nun kurucularından biri oldu. Abbott, 1936 yılında Doğuştan Kalp Hastalıkları Atlası'nı yazdı. Kitabında 1000 tane örnekle konjenital kalp anomalilerini, embriyolojileri, patofizyolojileri ve klinik testler (radyografi, elektrokardiyografi) ile bir araya getirerek tanımladı. Kitap, birçok tıp fakültesinde referans ders kitabı olarak kabul edildi. Bu atlas ile Abbott, doğuştan kalp anomalilerinin kalbin kusurlu embriyolojik gelişiminden kaynaklandığını savunan kavramlar öne sürdü.

Çok sayıda makale ve kitap yazan Abbott, 2 Eylül 1940'da Montreal'de beyin kanamasından öldü. 1943 yılında ünlü ressam Diego Rivera, Mexico City Ulusal Kardiyoloji Enstitüsü için yaptığı ve "History of Cardiology" ismini verdiği iki panelden oluşan eserinde ikinci panelde Abbott'a da yer yermiştir. Abbott bu eserde tasvir edilen tek Kanada'lı ve tek kadın idi.

Ressam Diego Rivera'nın "History of Cardiology" adlı eserini görüntülemek için kare kodu okutabilirsiniz

Kaynakça:

- 1- https://en.wikipedia.org/wiki/Maude_Abbott (Son Erişim 05.02.2022)
- 2- The Developing Heart: A 'History' of Pediatric Cardiology by Catherine A. Neill, Edward B. Clark, Springer Science Business Media, 1995
- 3- Adams, A. (2018). Encountering Maude Abbott. *Feminist Encounters: A Journal of Critical Studies in Culture and Politics*, 2(2), 21. <https://doi.org/10.20897/femenc/3889>
- 4- *Remembering the Female Clinicians Who Revolutionized Pediatric Cardiology*, Jacqueline Kreutzer. https://opmed.doximity.com/articles/remembering-the-female-clinicians-who-revolutionized-pediatric-cardiology-b76a8993-40d5-4d03-8a82-5424506db855?csrf_attempted=yes#:~:text=Jackie%20Noonan%2C%20known%20internationally%20for,with%20hypoplastic%20left%20heart%20syndrome. (Son Erişim 05.02.2022)
- 5- Women in Pediatric Cardiology: Where We Have Been and Where We Are Going, Meryl S. Cohen. <https://www.acc.org/Membership/Sections-and-Councils/Adult-Congenital-and-Pediatric-Cardiology-Section/Section-Updates/2020/10/01/21/40/Women-in-Pediatric-Cardiology-Where-We-Have-Been-and-Where-We-Are-Going> (Son Erişim 05.02.2022)
- 6- Lomas D. Painting the history of cardiology. *BMJ*. 2005;331(7531):1533-5. doi: 10.1136/bmj.331.7531.1533
- 7- In the footsteps of Maude Abbott (<https://www.communitystories.ca/v2/maude-elizabeth-seymour-abbott/>) (Son Erişim 25.02.2022)

Dr. Meryem Beyazal

Ankara Şehir Hastanesi'nde Çocuk Kardiyoloji uzmanı olarak çalışmaktadır.

Selçuk Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi'nden 2004 yılında mezun olmuş daha sonra Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları ihtisasını, ardından da Dr. Sami Ulus Kadın Doğum ve Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi'nde Çocuk Kardiyoloji Yan Dalını tamamlamıştır.

Evli ve bir çocuk annesidir.

Dr. Beyazal, Türk Pediatrik Kardiyoloji Derneği üyesidir ve halen Çocuk Kardiyolojisi alanında bilimsel çalışmalarını sürdürmektedir.

Dr. Jaqueline A. Noonan

“Onunki başarı, dostluk ve derin anlamlarla dolu neşeli bir hayattı”

Roberta Williams

Jaqueline A. Noonan 28 Ekim 1928’de Francis ve Eugenia Noonan’ın kızı olarak Burlington Vermont’ta dünyaya geldi. Ancak daha 9 aylıkken anne ve babası Hartford, Connecticut’a taşındı. Jaqueline daha 5 yaşındayken doktor olmaya karar vermiş ve 7 yaşında da uzmanlık alanı olarak pediatriyi seçmiştir. Öğrencilerinden Dr. Day’ın ifadesine göre, çocukken geçirdiği perfore apandisit ameliyatı onu doktor olma konusunda teşvik etmiş ve hayatını başkalarına yardım etmeye adanmıştı.

Jaqueline, gençlik yıllarını Connecticut’ta geçirdi ve 1950’de New Haven’daki Albertus Magnus Koleji’nden kimya diplomasıyla mezun oldu. 1954’te çocukluk hayalini gerçekleştirmek amacıyla tıp fakültesine gitmek için Vermont’a döndü ve ilk kez Birleşik Devletler’in güneyine giderek dönüşümlü bir staj için Kuzey Karolina Üniversitesi, Chapel Hill’e gitti. Stajın ardından Cincinnati Çocuk Hastanesi’nde pediatri ihtisasını tamamladı. Artık, daha 7 yaşındayken aklına koymuş olduğu pediatri uzmanı olma hayalini gerçekleştirmişti. Cincinnati’deki ikametgahı sırasında, Appalachia’lı çocuklar dikkatini çekti. Appalachia halkının insancıl tavırları ve sıcak kanlılıkları Noonan’ı onlara yakınlattı. Böylece, uzun süredir tıbbi sorunları giderilmemiş çocukların bakımı ile özel olarak ilgilenmeye başladı.

Patoloji rotasyonu sırasında doğuştan kalp kusurlarıyla ilgilenmeye başladı ve pediatrik kardiyoloji alanında kariyer yapmaya karar verdi. Jackie, 1956’da Boston Çocuk Hastanesi’nde Dr. Alexander Nadas’ın öğrencisi olarak pediatrik kardiyoloji burs programına katıldı. Pediatrik kardiyoloji eğitimi sırasında 1958’de, Dr. Nadas ile birlikte yaptıkları çalışma olan “Hipoplastik sol kalp sendromu;101 vakanın analizi ” adlı makale ‘Pediatric Clinics of North America’ dergisinde yayınlandı. 1959’da Iowa Üniversitesi’nin ilk pediatrik kardiyoloğu olarak atandı. Iowa’dayken, pulmoner kapak darlığı olan hastalar arasında bir benzerlik olduğu dikkatini çekti: kısa boy, yeke boyun, düşük kulaklar ve geniş aralıklı gözler. Bu gözlemine ait bulgularını 1963’te bölge-

sel bir pediatri toplantısında sundu ve 1968'de yayınladı. Bu yayından üç yıl sonra, ünlü genetik uzmanı Dr. John Opitz, bu klinik durumun, tanımlayıcısının adı olan Noonan sendromu olarak adlandırılması gerektiğine karar verdi. Jackie, kariyeri boyunca kromozomal bir bozukluktan kaynaklanmayıp doğuştan kalp hastalığına neden olan bu bozukluğu incelemeye devam etti ve 2015 yılında 86 yaşındayken konuyla ilgili son makalesini yayınladı.

Iowa'da iki buçuk yıl geçirdikten sonra Jackie, Kentucky Üniversitesi'ndeki Pediatri Kürsüsü başkanlığı görevine atanan Dr. John Githens ile tanıştı. Iowa'da mutlu olmasına rağmen, Dr. Githens onu Kentucky'ye gelip sıfırdan bir pediatrik kardiyoloji bölümü kurmaya ikna etti ve 1961'de Kentucky Üniversitesi'nde göreve başladı. Emekli oluncaya kadar geçecek olan 53 yıl boyunca artık Appalachia'lı çocuklara olduğu gibi Kentucky'li çocuklara hizmet edecekti. Önce Pediatrik Kardiyoloji Şefi ve ardından 1974'ten 1992'ye kadar Pediatri bölüm başkanı olarak görev yaptı. Amerika Birleşik Devletleri'nde pediatri bölüm başkanı olarak görev yapan ilk kadın doktorlardan biriydi ve 2014 yılında 85 yaşında emekli oldu.

Jackie Noonan, Noonan sendromlu bireylere ve ailelerine sayısız sorunla başa çıkmalarında yardım etme tutkusuyla hatırlanır. Kentucky'deki kendi muayenehanesinin yanı sıra, her yaz düzenli olarak ailelerin ev sahipliği yaptığı Noonan sendromu toplantılarına katılırdı. Jackie ile ilk kez 2002 Towson, Maryland'deki toplantıda tanışan Mount Sinai Moleküler Kardiyoloji bölüm başkanı Dr. Bruce Gelb, onu anlatırken “Daha önce hiç rock yıldızı gibi bir doktor görmemiştim. Günün her anında, nereye giderse gitsin, Noonan sendromlu çocuklar ve ebeveynleri onun etrafında toplanır, sadece onun huzurunda olmak için değil, aynı zamanda karşılaştıkları zorluklarla ilgili onun fikrini almak isterlerdi” diye bahsetmektedir.

Benzer şekilde, 2005 yılında genetik stajyeri olarak bu toplantılara katılmaya başlayan bir genetikçi olan Amy Roberts da: “Aileler Jackie'nin her sözüne önem verirlerdi. Çünkü o, her çocuğa derin bir ilgi duyardı ve bir çoğunu birkaç yılda bir görüyor olmasına rağmen, detaylara yönelik olağanüstü hafızası ile iz bırakmıştı. Pediatrik kardiyolog olmasına rağmen, özünde bir çocuk doktoruydu. Her çocuğun büyümesi ya da öğrenmesi ile en az kalp sorunları kadar ilgilenirdi “ demiştir. Bu toplantılarda Jackie sonsuz sabırlı, tavsiyeleri konusunda hassas ve ailelerden daha fazlasını öğrenme konusunda duyarlıydı. Her defasında yaklaşık 20 kadar aileyle bir araya geldikleri toplantıların akşamında, Jackie her zaman bilgeliği ile kendini gösterirdi. Bu toplantıların sonuncusu 2014'te Florida'da yapıldı. Bu toplantıya aileler ve doktorlar, Jackie'nin 50 yılı aşkın süredir Noonan sendromlu bireylerin sağaltımına olan bağlılığını takdir etmek için katıldılar.

Jackie kardiyovasküler genetiğin öneminin anlaşılmasında bir öncü olmuştur. O kariyerinde doğuştan kalp hastalığıyla ilişkili Down ve Turner sendromlarının ötesindeki bozuklukların önemine dikkat çekmek için çok şey yaptı ve bize hastalarımızı sadece kalpleriyle değil, bir bütün olarak değerlendirmenin gerekliliği hakkında çok şey öğretti.

Jackie, pediatrik akademik dünyada da oldukça aktifti. Jane Newburger, Jackie ile ilk kez, Jane'in sunum yaptığı Amerikan Pediatri Akademisi'nin Kardiyoloji Bölümü'nde tanıştığını söyler: "Jackie bana ve diğer genç meslektaşlarına karşı samimi ve cesaret vericiydi. Sunumlarla yoğun bir dikkat göstererek ilgilenirdi ve çalışmanın güçlü ve zayıf yönleri hakkında yorum yapmak için sık sık söz hakkı isterdi. Toplantıya her yıl düzenli bir şekilde katılırdı ve her zaman ön sırada otururdu." Benzer şekilde, Roberta Williams da; "asistanlıktan beri arkadaş olan Jackie Noonan ve Jerry Liebman, her Amerikan Kardiyoloji derneği toplantısında bir arada oturup, bilgece yorumlar yapmak için ayağa kalkar ve bilgi paylaşımında bulunmamız için de bizi teşvik ederlerdi. İşin özü şuydu: merak, yenilik, dinamik etkileşim, dostluklar." demiştir. Jackie bu şöhreti, pediatrik kardiyolojide kadınların çok az olduğu bir dönemde elde etti. Boston Çocuk Hastanesindeki sınav resminde tek kadın çocuk kardiyoloğuydu. Jane Newburger'in ifade ettiği gibi, "Jackie her zaman alanımızda kadınlar için güç, dürüstlük ve liderlik açısından büyük bir örnek olacaktır."

Jackie tarzı ve tutkularıyla da dikkat çekiyordu. Sosyal etkinliklerde, Jackie'nin coşkusu ve yaşama sevinci, etrafındaki herkesin moralini yükseltirdi, hayatı severdi. Hollanda'daki Noonan sendromlu çocukların aile toplantısında Jackie'ye eşlik eden Amy Roberts Jackie için "Jackie'nin teyze olmaktan duyduğu derin gururu, tıp dışındaki çeşitli ilgi alanlarını, basketbol sevgisini ve güçlü özgüvenini ve bağımsızlığını öğrendim. O sırada neredeyse 80 yaşında olmasına rağmen, çantalarını taşımasına yardım etmemize izin vermiyordu ve genellikle kaldırımında en hızlı yürüyen o oluyordu. Profesyonel kariyerine kendini adanmış olduğu kadar, ailesini ve arkadaşlarını, kilisesini, bahçesini ve Kentucky basketbolunu seven çok yönlü bir insandı. Büyük şeyler küçük paketlerde gelir; işte o Jackie'ydi." demektedir.

Hastalarının duygularını anlamada ve uygun reaksiyon vermede özel bir yeteneği vardı. Yıllar boyunca birçok etkileyici ödül ve övgüye rağmen, Dr. Noonan her zaman alçak gönüllüydü. Ama Tıp doktoru olmaktan ve meslektaşlarından her zaman gururla bahsedirdi. Klinik araştırmalar için fonlara destek sağlamış, tıp fakültesinin gelişmesi ve araştırmalar için her zaman tutkulu bir şekilde çalışmıştır. Kısacası o kendini ülkesine adanmış bir insandı.

Jackie Noonan, aralarında American Academy of Pediatrics, American Board of Pediatrics, American College of Cardiology ve American Heart Association'ın da bulunduğu bir dizi profesyonel kuruluşta aktif rol almıştır. Altmış kadar orijinal makaleye, 25 kadar ders kitabına katkıda bulunmuştur. 1971'de Helen B. Frazer Ödülü, 1985'te Harpers Bazaar'ın Amerika'daki en iyi kadın doktorları ve daha sonra Amerika'nın en iyi doktorları ödülü ile onurlandırılmıştır.

Jaqueline A. Noonan, 23 Temmuz 2020'de 91 yaşında vefat etti. Tüm yaşamı boyunca yaptığı pek çok örnek davranışında olduğu gibi hastaları için son bir iyilik daha yaptı; hayat sigortasını, evde bakım ihtiyacı olan insanlara hediye etti.

Kaynaklar:

- 1- Jacqueline Anne Noonan, <https://www.whonamedit.com/doctor.cfm/606.html> (Son Erişim Tarihi : 10.01.2022)
- 2- Bruce D. Gelb, MD, Jane W. Newburger, MD, Amy E. Roberts, MD, Roberta G. Williams, MD, In Memoriam, Jacqueline Anne Noonan, Journal of the American College of Cardiology 2020;76(12): 1498–1500
- 3- Dr. Jacqueline A. Noonan, A Heart of Gold Honored. University of Kentucky News. https://web.archive.org/web/20110719031032/http://news.uky.edu/news/display_article.php?artid=1731 (Son Erişim Tarihi : 04.02.2022)
- 4- Jacqueline Noonan. https://en.wikipedia.org/wiki/Jacqueline_Noonan (Son Erişim Tarihi : 10.01.2022)

Dr. Fatma Hayvacı Canbeyli

Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı öğretim görevlisidir.

2008 yılında Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun olduktan sonra 2008-2013 yılları arasında yine Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları ihtisasını yapmıştır. Aynı fakültede çocuk kardiyo­loji yan dalını da tamamladıktan sonra Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne öğretim görevlisi olarak atanmıştır. Halen bu görevini sürdürmektedir. Evli ve 2 çocuk annesidir

Dr. Jean Schlatter Kan

“Bize dönerek “Göğsünü kesmeden bu kapağı açmanın başka bir yolu olmalı.” dedi. Başka bir yol var mıydı? Biz de ona başka bir yol daha olduğunu ancak daha önce hiç uygulanmadığını söyledik.”

Jean S. Kan

Girişimsel kardiyoloji pediatrik kardiyolojinin içinde zamanla gelişen ve günümüzde artık vazgeçilmez olan bir alt birimdir. Bu gelişim sürecine pek çok isim katkıda bulunmuştur. Bunlardan bir tanesi de kuşkusuz pulmoner kapak darlığına pulmoner balon valvuloplasti uygulayan ve bunu tüm dünyaya duyuran Jean S. Kan’dır.

Jean S. Kan 21 Ekim 1944’de Ohio Wauseon’da çiftçilik yapan bir anne babanın çocuğu olarak dünyaya geldi. Ancak çiftçilikte işler yolunda gitmeyince babası bir mobilya fabrikasında çalışmaya başlamış, annesi de öğretmenliğe geri dönmüştür. Tüm çocukluğu süresince kendi tabiriyle ona hep gizemli gibi görünen büyük bir çiftlik evinde büyüyen Kan, orta okulu ve liseyi Ohio Archbold’da bitirdi. Lise yıllarında iken tıba olan ilgisine dair ilk ipuçları ortaya çıkmaya başladı. Bu dönemde katıldığı bir bilim kampında tanıştığı, kanser araştırma merkezinde çalışan bir doktor diğer bilim insanlarından farklı olarak onu oldukça etkiler. Öğretmenleri tarafından da bilime, özellikle de kimyaya olan ilgisi farkedilmiş ve desteklenmiştir. Koleji Oberlin’de okuyan Kan, laboratuvarında çalışırken kimyadan daha fazlasına, insan temasına ihtiyacı olduğunu fark etmiştir. Laboratuvarında çalışmak ona göre değildir. Onun için tıp, tam olarak bilim ve hümanizmin doğru birleşimiymiş ve yaşamının merkezine oturtmak istediği de tam olarak buydu. Bunun üzerine 1965 yılında Cleveland’da Case Western Reserve (sonradan Western Reserve adını aldı) Tıp Fakültesine başladı. O dönemde tıp eğitimi alan kadın sayısı çok azdı. Üstelik pek çok kişi ona kadın olduğu için pediatrist olması gerektiği yönünde tavsiyelerde bulunuyordu. O ise pediatrist olmamakta kararlıydı, dahiliye alanında çalışmak istiyordu.

Yıllar sonra bir röportajında pediatri hakkındaki fikrinin nasıl değiştiğini şu cümlelerle anlatmıştır: “İlk klinik rotasyonumun pediatri olduğunu öğrendiğimde bunu yapamayacağımı düşündüm. Dekana gidip pediatriye 8 hafta çalışmam dedim. Ama pediatri stajını yapmaya mecburdum.

Daha sonra pediatriye çalışırken harika hissettim. Başka rotasyonlardan da keyif aldım ama hiçbiri bana pediatri kadar sıcak gelmedi. Fakülte yıllarında pediatriyi sevmesini sağlayan, Kan'ın tabiriyle "harika bir eğitmen" olan Jerry Liebman - kendisi aynı zamanda pediatrik kardiyologdur - Kan'ı meslek seçiminde oldukça etkilemiştir.

Yoğun tıp eğitimi devam ederken 6 Temmuz 1968'de fakülte arkadaşı ile evlenmiştir. 1969'da tıp fakültesini bitirdikten sonra eşi ile birlikte staj programlarına başvurup sonunda kendisini Yale'de bulmuştur. 1969-1971 yılları arasında Yale'de geçirdiği sürede Kan staj kariyerinin ve öğrenme eğrisinin mükemmel olduğundan bahseder. Yale'den sonra tekrar Cleveland'a dönerek kardiyoloji yan dal programına başlamış ve 1974'de bitirmiştir. Bu süre zarfında anne olmuştur. Daha sonra ortopedist olan eşinin işi nedeniyle Indiana Terre Haute'ya yerleşmişlerdir. Burada geçirdiği 2 yıl boyunca doktorluk yapmamış, ailesi için kariyerini geri plana atmıştır. 1976 yılında Johns Hopkins Hastanesi'nde "fellowship" programına kabul aldıktan sonra akademik kariyerinin geri kalanını burada geçirmiştir. 1979 yılında ikinci çocuğunun doğmasıyla yorucu çalışma hayatı ile özel hayatı arasında denge tutturmak için yoğun bir uğraş vermiştir. Hatta verdiği bir röportajda oğlunun zaman zaman çağrı cihazını sakladığından ve bazı zamanlarda çağrı cihazını çamaşır dolabındaki havluların altında bulduğundan bahsetmiştir.

Girişimsel kardiyolojinin tanımının henüz yapılmadığı dönemde cerrahlar ameliyathanede kalp kapaklarından dilatör geçirerek kapağı mekanik bir şekilde açıyorlardı. Kan ve arkadaşları aort darlığı olan kritik yenidoğanlarda balon ile kapağı açmanın mümkün olup olmadığını kendi aralarında tartışmaya başladılar. Balon üreticilerinin biyomühendisleri ile farklı prosedürlerde kullanılacak balonların geliştirilmesi için görüştüler. Pulmoner bölgenin daha stabil olması ve Brock prosedürünün uzun yıllardır kullanılan yerleşmiş bir prosedür olması nedeniyle aort kapağı yerine öncelikle pulmoner kapak üzerinde çalışmaya karar verdiler ve hayvan deneylerine başladılar. Elleri istenilen patolojiye sahip hayvan modelleri olmadığından kendileri pulmoner arteri bantlayarak hipertrofik sağ ventrikül oluşturup pulmoner stenoz hastalarıyla benzer hemodinamiyi sağladılar. Tüm bu çalışmalar sonucunda artık hazırıldılar, doğru hastayı ve aileyi beklemeye başladılar.

Kan ve arkadaşlarının 1982 yılında yayınladıkları makalede pulmoner darlığı olan 8 yaşında kız çocuğuna uygulan pulmoner balon valvuloplasti işlemi detaylı bir şekilde anlatılmış aynı makalede aynı yöntemin uygulandığı 4 hastadan daha bahsedilmiştir. Kan bu süreci şu şekilde anlatmıştır: "Pulmoner kapak darlığı nedeniyle kateterizasyon yaptığım 8 yaşında kız çocuğunun bekar bir ebeveyn olan babasına cerrahi gerektiğini söylediğimizde yıkıldı. Ona hastalığın ne olduğunu, tıkanıklığı, tıkanıklığın sağ ventrikül basıncını nasıl arttırdığını ve yapılması gerekenleri detaylı bir şekilde anlattığımızda hastalığın mekanizması ile oldukça ilgilendi. Bize dönerek "Göğsünü kesmeden bu kapağı açmanın başka bir yolu olmalı." dedi. Başka bir yol var mıydı? Biz de ona başka bir yol daha olduğunu ancak daha önce hiç uygulanmadığını söyledik. Bu yöntemin deneysel olduğunu ve daha önce hiç yapmadığımızı biliyordu ama yine de yapmamızı istedi."

Kan ve arkadaşları bu yeni deneyimi gerçekleştirirken kalp ve damar cerrahisi bölümünden Tim Gardner tüm işlem boyunca hazır bir şekilde bekleyerek hastanın ve ekibin daha güvende olmasını sağlamıştır. Sonraki yıllarda bu yeni teknik pek çok merkezde kullanılmış ve girişimsel kardiyojide kabul edilen önemli bir tedavi yöntemine dönüşmüştür.

Sonraki süreçte de Kan ve arkadaşları girişimsel kardiyojoloji ile ilgili pek çok makale yayınlamış ve girişimsel kardiyojinin gelişimine önemli katkılarda bulunmuşlardır. Jean Kan, 1992’de profesörlük ünvanını kazanarak Johns Hopkins Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde bu ünvanı hak eden 35., Pediatri Anabilim Dalı’nda ise 6. kadın olmuştur. 2002 yılında emekli olan Kan girişimsel kardiyojide kilometre taşlarından biri olarak tarihe geçmiştir.

Kaynaklar

- 1- Kan JS, White RI Jr., Mitchell SE, Gardner TJ. Percutaneous balloon valvuloplasty: a new method for treating congenital pulmonary-valve stenosis. N Engl J Med 1982;307:540–542.
- 2- Colin KL Phoon. Jean S. Kan, MD: a conversation with Colin K.L. Phoon, MPhil, MD. Am J Cardiol 2008;101(1):129-38.
- 3- Catherine A. Neill, Edward B. Clark. The Developing Heart A ‘History’ of Pediatric Cardiology. Springer Science+Business Media Dordrecht.1995. 97
- 4- Kan JS, White RI Jr., Mitchell SE, Farmlett EJ, Donahoo JS, Gardner TJ. Treatment of restenosis of coarctation by percutaneous transluminal angioplasty. Circulation 1983;68:1087–1094.
- 5- Rocchini AP, Beekman RH, Ben Shachar G, Benson L, Schwartz D, Kan JS. Balloon aortic valvuloplasty: results of the Valvuloplasty and Angioplasty of Congenital Anomalies Registry. Am J Cardiol 1990; 65:784 –789.

Dr. Özlem Sarısoy

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ümraniye Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde çocuk kardiyoloji uzmanı olarak görev yapmaktadır.

İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi'nden mezun olmuş, Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalında çocuk hastalıkları ihtisasını tamamlamıştır. Çocuk kardiyoloji yan dalını Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde yapmıştır.

Doğa, spor, kitap ve kahve tutkunu olan Özlem Sarısoy, evli ve bir çocuk annesidir.

Dr. Maria Victoria De La Cruz

'İnsanların, içinde yaşadıkları sosyoekonomik ve tarihsel bağlam arasındaki etkileşimi temsil ettiğine inanıyorum. Yüzyılın başında Küba'da doğdum. Babam avukat ve noterdi, bana her gün edebiyat ve tarih öğrettirdi, ben de onun kütüphanesinde biyoloji çalışıp kendimi yetiştirdim.'

Maria Victoria de la Cruz

Bilim dünyası, 30 Kasım 1999'da dünyanın önde gelen kardiyak embriyologlarından biri olan ve ileri evre böbrek kanserine yenik düşen Dr. María Victoria de la Cruz'un ölümüyle sarsıldı. De la Cruz öldüğünde seksenli yaşların sonundaydı ama uzun zaman önce yaşam yıllarını saymayı bırakmıştı. Ölümünden birkaç gün önce, Dr. de la Cruz, Karayipler'deki pediatrik kardiyologların uluslararası bir toplantısından dönmüştü. Orada yaptığı konuşmada, 1953'ten 1999'a kadar yayınlanan 90'dan fazla makalesinde olduğu gibi, kalbin gelişiminin yalnızca postmortem embriyolardan toplanan "donmuş zaman enstantaneleri" incelenerek tam olarak anlaşılamayacağına vurgu yapmıştı. Bu toplantıda Maria Victoria, kardiyak gelişimin dinamik, ilerleyici, ardışık ve geri döndürülemez bir süreç olduğunu kendisini izleyenlere bir kez daha anlattı. Gelecekteki ilerlemenin, büyük ölçüde canlı morfogenез dinamiklerinin, moleküler mekanizmalarla entegrasyonuna bağlı olacağını vurguladı. Bu onun akademik yaşamının temasıydı ve en son kitabı olan "Living Morphogenesis of the Heart"ın da odak noktasıydı.

Maria Victoria de la Cruz, 24 Nisan 1916'da Küba, Sancti Spiritus'ta doğdu. Seçkin ve aydın bir avukat olduğu gibi, aynı zamanda bir bilim insanı olan babası, ona erken yaşlarda sadece kültür ve hakikat sevgisini değil, aynı zamanda sarsılmaz bir dürüstlüğü de aşıladı. Ona keşif arzusunu, edebiyat, kültür ve tarih öğretirken, aynı zamanda takdir ve dürüstlük, gerçeğe olan sarsılmaz bağlılık duygularını kazandırdı. Babasına ve aynı zamanda bir tıp doktoru olan merhum kocası H. Losado'ya, kariyerini geliştirmesi için fırsatlar yaratan destek ve teşvikleri için her zaman minnet duyardı.

Kariyerine 1943'te Havana Üniversitesi'nden aldığı tıp diplomasıyla başladı. Canlıların özüne ve kökenine olan içgüdüsel ilgisi ve doğal merakı nedeniyle önceleri temel bilimlere yöneldi. Nihayetinde 1945'de, Meksika Elektrokardiyografi Okulu'nun kurucusu Dr. Demetrio Sodi Pal-

lares ile tanıştı. Dr. Pallares onu, tamamen kardiyolojinin temel ve klinik çalışmalarına odaklanan dünyadaki ilk merkez olan, Mexico City'deki Ulusal Kardiyoloji Enstitüsü'ne gitmeye teşvik etti. Orada, sürgüne gönderilmiş bir İspanyol profesör olan Dr. Ignacio Chavez ile tanıştı. Chavez'in rehberliği ve etkisi altında, enerjisini yeni ve gelişmekte olan kardiyak embriyoloji alanına odakladı. 1947-48'de Mexico City'deki Ulusal Politeknik Enstitüsü'nde biyoloji alanında çalıştı. Enstitü'nün teşviki ve Rockefeller Vakfı'nın bursu ile 1949'da, deneysel embriyoloji, normal ve patolojik insan kalplerinin anatomisi üzerine çalışmalarına devam etmek için Amerika Birleşik Devletleri'ne gitti. Sırasıyla Ann Arbor'daki Michigan Üniversitesi'nde, New York'taki Columbia Üniversitesi'nde, Baltimore'daki Carnegie Enstitüsü ve Johns Hopkins Üniversitesi'nde çalıştı. Kalp embriyolojisinin ünlü öncüleriyile tanıştı. Davis Kramer, C.T. Kramer ve George L. Streeter tarafından toplanan tüm insan embriyolojik materyallerini inceleme fırsatı buldu. Johns Hopkins'de, canlı embriyolardaki embriyoloji araştırmasıyla meşgul olan Mary Rawles ile çalıştı. Dr. Rawles, Maria Victoria'ya birçok teknik ve tekniklerin arkasındaki kavramları öğretti. Maria Victoria her fırsatta, Dr. Rawles'ın etkisinin bilimsel kariyeri boyunca düşüncelerini nasıl şekillendirdiğini anlatmıştır. Bu sayede kardiyak embriyoloji, Maria Victoria'nın bir araştırmacı, öğretmen ve uygulayıcı olarak hayatının odak noktası haline gelmiş oldu.

Dr. Rawles ayrıca onu, pediatrik kardiyoloji ve cerrahinin uluslararası alanda öncüsü olarak tanınan, zamanın önde gelen bir başka kadın bilim insanı olan Dr. Helen Taussig ile de tanıştırdı.

Maria Victoria, cinsiyetin sadece "rastgele bir genetik oyun" olduğunu düşünür ve bilim dünyasında bir sorun haline gelmesinden kaçınırdı. Ancak bilim ve tıbbın büyük ölçüde erkek meslekleri olduğu bir dönemde, üç sıra dışı ve farklı geçmişe sahip kadın aynı şehirde bir araya gelerek alanlarının hem temel, hem de klinik yönleri üzerinde yaşam boyu etkisi olacak ve bugün de tanınmaya devam edecek şekilde çalışmalar başlatacaklardı.

Bursu sona erdiğinde, araştırmasına Johns Hopkins'te Dr. Taussig ile işbirliği içinde devam etmesi için davet edildi. Ancak Meksika'ya döneceğine dair Dr. Chavez'e verdiği sözü yerine getirmek için bu teklifi reddetti.

Ulusal Kardiyoloji Enstitüsü'ne döndükten sonra Pediatrik Kardiyoloji servisinin kurucusu ve şefi Jorge Espino-Vela ile çalışmaya başladı. Birlikte bir konjenital kardiyopati müzesi kurdular. Bu müze, deneysel kardiyovasküler embriyoloji için kurduğu yeni laboratuvarın ayrılmaz bir parçası oldu. Amacı, yeni laboratuvarını gelişimsel kardiyovasküler patoloji ve cerrahi ile bütünleştirmekti. Bu şekilde, tıbbi araştırma ve tedaviyi ilerletmek için, yatak başı değerlendirme yapılması yaklaşımını savunan ilk kişilerden biri oldu. Dr. Espino-Vela ile birlikte, çok sayıda kardiyolog, anatomist ve embriyolog yetiştirdi. Bunların birçoğu daha sonra hem Meksika'da hem de Amerika Birleşik Devletleri'nde bölüm başkanı oldu. Bunlar arasında, Boston Çocuk Hastanesi'nde pediatrik kardiyolojiye moleküler biyoloji kavramını kazandıran Bernardo Nadal-Ginard ve Texas Kalp

Enstitüsü'nde koroner arterlerin anomalileri üzerine yenilikçi çalışmalar yapan Paolo Angelini vardı.

Paolo Angelini onun için yazdığı bir anma makalesini, *"Hiç kuşkusuz, Dr. de la Cruz'un koroner arter araştırmalarında yeni ve temel yönler arayışına dahil olması, bir kardiyolog olarak meslek hayatımın en büyük ayrıcalıklarından biri olmuştur. Geçen yıl, uzun süreli birlikteliğimiz, editörlüğünü yaptığım koroner arter anomalileri üzerine bir kitaba yaptığı temel bilim katkılarıyla taçlandı. Dr. de la Cruz'u tanıyan ve ona hayran olan diğerleri gibi ben de onun yoğun bir şekilde odaklanmış kişiliğine ve disiplinli zekasına tanıklık edebilirim. Kariyeri boyunca, bilimsel yöntem ve yapıya büyük saygı duydu ve kapsamlı, birleştirici hipotezler formüle etme konusunda olağanüstü bir yeteneğe sahipti. Sadece bu nitelikleriyle değil, aynı zamanda nüktesi, mizabı, cömertliği, diplomatik becerisi ve insanlığa olan inatçı inancıyla da hatırlanacak"* sözleri ile bitirmiş ve ona olan hayranlığını ifade etmiştir.

Dr. de la Cruz'un günümüzde artık klasik olarak kabul edilen çok sayıda yayını ile doğuştan kalp hastalıkları ve kardiyak embriyoloji hakkındaki bilgilerimize yaptığı birçok temel katkı vardır. JP da Rocha ve de la Cruz 'un 1956'da, kompleks doğuştan kalp kusurlarının tanımlanması ve yorumlanması için tanımlayıcı embriyoloji ilkelerinin kullanılmasını önermeleri, bir devrim olarak nitelendirildi. Dr. de la Cruz'un grubu 1953'ten 1985'e kadar, neredeyse tüm doğuştan kalp kusurlarının anatomisi hakkında uzun bir dizi makale yazdı. Bu makalelerde, embriyolojik kavramlarla uygun şekilde bütünleştirilebilen, ayrıca fizyolojik ve cerrahi amaçlara pratik bir şekilde uygulanabilen yapılandırılmış, anatomik bir tanımlamanın önceliğini sürekli olarak vurguladı.

Dr. de la Cruz'un tanımlayıcı embriyolojideki bulguları iki kitapta özetlenmiştir: *"Development of the Chick Heart"* ve *"Living Morphogenesis of the Heart"*. Bu anıtsal sentezlerde ve çok sayıda dergi makalesinde, kalbin normal morfogenezinin anlaşılmasına temel katkılarda bulundu.

Dr. de la Cruz 1963'ten başlayarak, embriyonik kalp üzerindeki fiziksel, kimyasal ve biyolojik hasarların patojenik etkisine ilişkin deneysel çalışmalara öncülük etti. Sadece ortak çevresel unsurların (hipertermi, mekanik kuvvetler, virüsler, kimyasallar) ve genetik manipülasyonların teratojenik etkileriyle değil, aynı zamanda iyi bilinen klinik kalp kusurlarına yol açan anormal embriyogenetik dizilerle de ilgilendi.

Yoğun bilimsel çalışmalarla geçen yılların sonunda Dr. de la Cruz, gelişimsel çalışmaların geleceğinin, moleküler biyoloji alanında yattığı konusunda artık net bir fikire sahipti. Hayatının son yıllarında, çok sevdiği gelişim biyolojisi ve deneysel embriyoloji bölümünün geleceğini planlarken, genetik ve moleküler gibi yeni alanlarda mirasını sürdürebilecek ekip üyeleriyle kendini kuşatmaya çalıştı.

Maria Victoria 1976'da, Venezuela'da iki yıl çalışmak üzere Meksika'dan ayrıldı. Üç yıl sonra Madrid'deki Ramon y Cajal Hastanesi'nde Deneysel Embriyoloji Bölümü'nde çalışmaya başladı. İspanya'da geçirdiği dört yıl sonrasında Meksika'daki ailesi ve arkadaş-

larına duyduğu özlem nedeniyle, Madrid Üniversitesi'ndeki bölüm başkanlığını teklifini reddetti ve 1983'te ikinci anavatanım dediği Meksika'ya döndü.

Ulusal Pediatri Enstitüsü'nde ve ardından Mexico City Federico Gomez Çocuk Hastanesi'nde deneysel kalp embriyolojisinde yeni bir bölüm daha kurdu. Öğrencilerini ve meslektaşlarını bir araya getirerek, kariyerinin en verimli dönemlerinden birine başladı. Bu son uğraşı, kelimenin tam anlamıyla, hastalığının son anına kadar devam etti. Son günlerinde, genç pediatrik kardiyologlara yönelik bir kitap üzerinde aktif olarak çalışıyordu.

Maria Victoria en çok, anatomik olarak tam gelişmiş, dört odalı kalp için yapısal öncülerin kökeni ve kaderinin zamansal sırasını izlemek için "in vivo" işaretleyicileri ve diğer deneysel manipülasyonları kullanan haritalama çalışmaları ile tanınır. Normal ve anormal kardiyak gelişime bakış açımızı değiştiren bu çalışmalarını, "Kardiyak gelişimin segmental temeli, Atriyoventriküler yastıkların kaderi, Kardiyovasküler gelişim anatomisi ve patolojisi" olarak üç ana kategoride toplamıştır. Bu üç kategoride kalbin embriyolojisini ayrıntılandırıp, çizimlerle süslemiş ve anlaşılması kolay hale getirmiştir.

Mexico City'de Maria Victoria tarafından 1992'de düzenlenen büyük bir toplantıda, sıralı segmental analizin yaratıcılarından biri olan Robert Anderson, segmentel analiz çalışmalarını formüle etmeye ve doğrulamaya yardımcı olan bir öncü olarak Maria Victoria'yı takdir etti.

Onun ölümüyle, öğrencileri, meslektaşları ve onu şahsen tanıma şerefine ve ayrıcalığına sahip olanlar, aynı zamanda hem öğretmen, hem de arkadaş olan bir referans figürünü, olağanüstü bir bilim insanını kaybettiler. O, aldığı kapsamlı klasik eğitim sayesinde hem tarih, sanat ve edebiyat, hem de embriyoloji ve kalp anatomisi konularında aynı yetkinlikle konuşabiliyordu. Bilimsel araştırmalara duyduğu coşku büyüktü ve Güney Amerika'nın tüm insanları için daha iyi bir gelecek umudunu güçlendirdi.

Öğrencisi ve çalışma arkadaşı Roger Markwald ondan şöyle bahseder: "*Yaklaşık 10 yıldır Maria Victoria ile çalışma ayrıcalığına sahip oldum. Onu akıl hocam ve "bilimdeki annem" olarak düşündüm. Mexico City veya Charleston'daki havaalanlarında birçok kez karşılaştık, önce ailesi ve arkadaşları hakkında sorular sorardı, ancak kısa bir süre sonra, genellikle bir veya iki dakika sonra, "şimdi Markwald, konu hakkında..." derdi. Sonra günlerce bir proje üzerinde uzun ve yoğun bir şekilde çalışırdık. Ama her zaman, biraz teşvikle, geçmişe bir köprü ve yeni bir binyılın başlangıcında bir ilham kaynağı olduğu için, yüzyılın bilimdeki deneyimlerinden bazılarını paylaşmak için zaman ayırırdı. Paolo Angelini'nin ölüm ilanında çok anlamlı bir şekilde belirttiği gibi, Dr. de la Cruz'u tanıyan ve ona hayran olan diğerleri gibi, onun yoğun bir şekilde odaklanmış kişiliğine ve disiplinli zekasına tanıklık edebilirim. Kariyeri boyunca, bilimsel yöntem ve yapıya büyük saygı duydu ve kapsamlı, birleştirici hipotezler formüle etme konusunda olağanüstü bir yeteneğe sahipti. Sadece bu nitelikleriyle değil, aynı zamanda nüktesi, mizabı, cömertliği, diplomatik becerisi ve insanlığa olan inatçı inancıyla da hatırlanacak."*

Evet bilim dünyası, muhteşem bir çalışma disiplinine sahip, bilim aşığı, öncü ve zamanın ötesindeki bu güçlü karakterli bilim kadınına hep saygı duyacaktır. Bilimsel katkılarına aşina olanların hiç biri, onun öğretilerini asla unutmayacak ve onunla tanışanlar, onun büyüleyici kişiliğini sonsuza dek hatırlayacaktır.

Kaynaklar

- 1- Markwald R."Maria Victoria de la Cruz (1916–1999)". *Cardiology in the Young* 2001; 11(3): 322–328.
- 2- Angelini P. Maria Victoria de la Cruz .*Texas Heart Institute Journal* 2000; 27(1): 1–2.
- 3- Marino B. Maria Victoria de la Cruz, 1916–1999. *Cardiology in the Young* 2000; 10: 670

Dr. Serpil Kaya Çelebi

1982 Kadıköy doğumlu olup ilköğretim ve liseyi İstanbul'un Tuzla ilçesinde tamamladıktan sonra 2001-2007 yılları arası Trabzon Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde okudu. Ardından aynı üniversitede 2008-2014 yılları arasında Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları ihtisasını tamamladı. Trabzon Kanuni Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde ve kısa süreliğine Kocaeli Dilovası Devlet Hastanesi'nde Pediatri Uzmanı olarak görev aldı. 2017-2021 yılları arasında Dr. Sami Ulus Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde Çocuk Kardiyoloji yandal uzmanlığı eğitimini alan, evli ve iki çocuk annesi Doktor Serpil Kaya Çelebi şu anda Ankara Atatürk Sanatoryum Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde Çocuk Kardiyoloji uzmanı olarak çalışmaya devam etmektedir.

Dr. Roberta Williams

İşte bu yüzden insanlara kariyerlerinde her şeyi mükemmel bir şekilde planlamaları gerektiği konusunda fazla endişelenmemelerini söylüyorum. Başınıza gelenlere yanıt verebilmek ve önceki tüm deneyimlerinizi kullanabilmek de aynı derecede önemlidir.

Roberta Williams

Kuzey Karolina'da büyüyen Roberta Williams öğrenmeye oldukça meraklı ve araştırmacı bir çocuktur. Henüz 13 yaşında iken ailesi tarafından kalp problemi olduğu düşünülerek doktora götürülmüş ve bu sayede kardiyolojinin kurucu isimlerinden biri olan Doktor Helen Taussig ile tanışma fırsatı bulmuştu. Neyse ki kalbinde bir problemi yoktu. Ancak doktorunun yaptığı testler ve şefkatli elleriyle yaptığı muayene karşısında büyülenmiş, bu karşılaşma hayatında bir dönüm noktası olmuştu. İşte o gün büyüyünce ne olacağına karar vermişti. Tereddütsüz kardiyolog olacaktı.

Yıllar geçti ve başarılı öğrencilik yıllarının ardından Duke Üniversitesi'nden zooloji, Kuzey Karolina Üniversitesi'nden tıp diplomasını aldı. Doktor Williams, tıp fakültesinde iken pediatrik kardiyolojinin yetişkin gruba göre daha komplike ve ilginç olduğunu fark ettiğini böylece pediatrik kardiyoloji üzerine uzmanlık yapmak istediğine karar vermiş ve o dönemde pek alışıldık olmayan dahiliye - pediatri çift uzmanlık eğitimi almıştır. Bu sayede hayatını insan yaşamının tüm evrelerinin bakımına adanmış bir bilim insanı olmuştur.

Eğitimi sırasında pediatrik kardiyolojinin babası kabul edilen kendisinin de akıl hocası olduğunu ifade ettiği Alexander Nadas ile Boston Çocuk ve Massachusetts Hastanelerinde çalışma fırsatı bulmuştur. 1970'li yıllara denk gelen bu dönemde kendisine Boston Çocuk Hastanesi'nde ilk kardiyak ultrasonografi laboratuvarını kurması olanağı sunulmuştur. Bu durum ülkedeki ilklerden olup bu sayede daha başarılı açık kalp ameliyatları yapılmaya başlanmış.

Kalp boşlukları ve büyük damarların ultrasonografik olarak görselleştirilmesinde öncülük yapan Doktor Williams klinik ile korele olan ilk non-invaziv tanı yöntemlerini geliştirmiş. Sonrasında Boston Çocuk Hastanesi'nde Kardiyoloji Yoğun bakım Ünitesinin ve Ekokardiyografi Ünitesinin de şefi olmuştur.

Pediatri ve yetişkin hasta grupları arasındaki kaynak dağılımındaki eşitsizlikler de dahil olmak üzere, karşılaştığı

sorunları çözmeye istekli olması nedeniyle UCLA'da (University of California, Los Angeles) Pediatrik Kardiyoloji Şefi ve UNC'de (University of North Carolina) Pediatri Başkanı olarak görev almış. UNC'de görevi sırasında sağlık sistemindeki finansal kararların yetişkin lehine alınması kendi düşünce fikrine uymadığından buradaki görevini bırakıp Los Angeles Çocuk Hastanesi'nin Pediatri ve Akademik İşlerden Sorumlu Başkan Yardımcılığına ayrıca USC (University of Southern California) Keck Tıp Okulu'nda Pediatri Kürsüsü'nde (1995) göreve başlamıştır. Böylece sağlık politikası ve pediatrik kardiyoloji işgücü konuları ile de ilgilenmiş oldu. Bu dönemde fetal, neonatal ve erişkin döneme ait kılavuzlar geliştirmiş, "board" sınavlarının hazırlanmasında rol almıştır. Tüm bunların yanı sıra yetişkin tedavisinde ilk kılavuzları yazan isimlerden biri olmuştur.

Zamanla hayatta kalma oranlarının artmasıyla konjenital kalp hastalıklarının yetişkin dönemde de karşılaşılabileceği ancak bu hasta popülasyonunu takip edebilecek donanımlı yetişkin kardiyologların olmaması dikkatini çekti. Bu farkındalıkla, bu grubun yetişkin dönemde de güvenle takip edilebilmesini savunan öncülerden olmuştur.

2002 Yılında Amerikan Kardiyologlar Koleji'nden Üstün Yetenekli Eğitimci Ödülü'nü ve Pediatrik Ekokardiyografi Derneği'nden de yaşam boyu başarı ödülünü almıştır.

Doktor Williams'a kalırsa, bu başarıların çoğu tesadüfidir. "İşte bu yüzden insanlara kariyerlerinde her şeyi mükemmel bir şekilde planlamaları gerektiği konusunda fazla endişelenmemelerini söylüyorum. Başınıza gelenlere yanıt verebilmek ve önceki tüm deneyimlerinizi kullanabilmek de aynı derecede önemlidir" şeklinde söylemde bulunuyor. Genç doktorlar için örnek alınacak yanının "kariyerinden tamamen zevk almış biri olması" olduğunu da ekliyor.

Doktor Williams şu anda 80 yaşında olup CHLA'da (Children's Hospital of Los Angeles) hem ekokardiyografi ünitesinde hem de yoğun bakım ünitesinde aktif olarak çalışmaya devam etmektedir.

Kaynaklar

- 1- <https://www.chla.org/profile/roberta-williams-md> (Son Erişim 05.02.2022)
- 2- <https://centerforhealthjournalism.org/resources/sources/roberta-g-williams> (Son Erişim 05.02.2022)
- 3- Interview with Dr. Roberta Williams <https://www.wspchs.org/interviews/interview-with-dr-roberta-williams-intro> (Son Erişim 05.02.2022)
- 4- Roberta Williams interview. <https://www.spreaker.com/user/9809214/roberta-williams-interview-quintins-clos> (Son Erişim 05.02.2022)

Dr. Özlem Kayabey Çolak

1983 yılında Balıkesir’de doğdu. 2007 yılında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi’nden mezun olmuş daha sonra Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları uzmanlığını almış, ardından 2020 yılında aynı fakültede Çocuk Kardiyoloji Yan Dalını tamamlamıştır. Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nde çalışmaktadır. Evli ve bir çocuk annesidir.

Dr. Mary Allen Engle

John Hopkins'deki ilk "mavi bebek" ameliyatının ardından "Bu başarıya eşlik eden heyecanı ve korkuyu asla unutmayacağım" diyerek Dr. Taussig'in ilk asistanı oldu.

Mary Allen Engle 26 Ocak 1922 tarihinde Madill, Oklahoma, Amerika Birleşik Devletleri'nde dünyaya geldi. Yaşamının önemli bir bölümünü Dallas, Texas'da geçirdi. Lisans derecesini 1942 yılında Baylor Üniversitesi'nden aldı ve 1945 yılında Johns Hopkins Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. Engle, dönemine damga vuran efsanevi tedavi olan ilk Blalock Taussig operasyonu mucizesi 1944 yılında gerçekleştiğinde Johns Hopkins Hastanesi Tıp Fakültesinde dördüncü sınıf öğrencisiydi. Mezun olduğu gün tıp fakültesinden sınıf arkadaşı Ralph Landis Engle, Jr. ile evlendi.

Mezuniyeti sonrasında, 1947-1948 yıllarında Johns Hopkins Hastanesi pediatrik kardiyoloji departmanında Dr. Helen Brooke Taussig'in ilk asistanlarından biri oldu. Engle ve Taussig birlikte pulmoner vavüler stenoz ve Ebstein anomalisinin klinik spektrumunu tanımlayan iki önemli makale yazdılar.

Asistanlığının bir kısmını Baltimore'da yaptıktan sonra, 1948 yılında eşinin ardından Cornell Üniversitesi Tıp Fakültesi New York Hastanesi'nde çalışmaya başladı ve 1962 yılında pediatri uzmanlığını aldı. Uzmanlık sonrası 1949-1950 yıllarında pediatrik kardiyoloji ve farmakoloji departmanlarında Dr. Henry Gold ile çalıştı. Cornell Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak çalışmaya başladıktan sonra 1969 yılında pediatri profesörü ünvanını aldı ve tüm profesyonel kariyerini burada geçirdi.

Cornell Üniversitesi New York Hastanesi'ne geçtikten sonra da Taussig ile birlikte çalıştıkları pulmoner stenoz hakkındaki merakı devam etti. Patolojik analizler yaparak bebeklerdeki ciddi malformasyonlar ve kalp yetersizliğinin tanınması ve yönetimi hakkında makaleler yazdı. Araştırmaları arasında; pulmoner stenozun tanımlanması, ventriküler septal defekt ve infantlarda kalp yetersizliğinin tanımlanması ve tedavisi, Mustard operasyonunun uzun dönem sonuçları yer almaktadır.

Cornell Üniversitesi'ne yeni geldiğinde boş zamanlarında

konjenital kalp hastalığı olan hastaların postmortem örneklerini inceledi. Konjenital kalp hastalıklarına bağlı ölümlerin yaşamın ilk hafta ve aylarında gerçekleştiğini ve kalp yetmezliğinin ana neden olduğunu gözlemledi. Kalp yetmezliğinin başlıca nedeni ise geniş ventriküler septal defektlerdi. O döneme kadar benign olduğu düşünülen ventriküler septal defektlerin, geniş olması durumunda, kalp yetmezliğine yol açarak yaşamın ilk hafta ve aylarında ölüme neden olduğunu gözlemledi. Engle'nin bu dikkatli gözlemi ve bulguları sayesinde erken bebeklik döneminde kalp yetmezliğinin belirti ve semptomlarının tanınması, tedavide yeni gelişmelere ve birçok hayatın kurtulmasına neden oldu. Engle, doğuştan kalp hastalıklı hastaların yaşam kalitelerini de merak ediyordu. Önemli kalp cerrahileri sonrasında bu hastaların uzun dönem verileri oldukça önemliydi. Bu merakla New York Hastanesi'nde Mustard prosedürü uygulanmış büyük arter transpozisyonu tanılı 85 hastanın kayıtlarını detaylı bir şekilde inceledi ve uzun dönem izlem sonuçlarını tıp dünyası ile paylaştı. Tüm bunların yanı sıra konjenital kalp bloğunun doğal seyri hakkında uluslararası bir çalışma da yürüttü.

Kawasaki hastalığı epidemiyolojisi, risk faktörleri ve intravenöz gamaglobülin ile kardiyovasküler komplikasyonların önlenmesi hakkında birçok yayını da bulunmaktadır. Jane Newburger'in dört günlük intravenöz immünglobulin tedavisinin başarısını tıp dünyası ile paylaşmasından hemen sonra tek ve yüksek doz gamaglobülin tedavisinin Kawasaki hastalığının ilk haftasında güvenli ve etkili bir tedavi olabileceğini göstermiştir. Kawasaki hastalığı üzerine yapılan uluslararası konferanslarda Dr. Kawasaki ile arkadaş olmuş ve bu dostluğun neticesi olarak Dr. Kawasaki Cornell Üniversitesi'nde ders vermiştir.

Mary Allen Engle çocuk kardiyoloji alanının kurucularından olup bu alanın gelişimine döneminin zor şartları altında öncülük etmiştir. Kariyeri sona ermeden önce dört yüzden fazla makale yayınladı, kitap bölümleri yazdı, kitap editörlüğü yaptı. Doğuştan kalp hastalığı olan sayısız çocuğa yardım etti ve çocuk kardiyologları yetiştirdi.

Akademik yaşamı süresince bilimsel yayınların yanı sıra yönetici olarak da önemli görevlerde bulundu. Bunlar arasında, 1949-1969 yılları arasında Pediatrik Elektrokardiyografi'nin direktörlüğü, 1952-1955 yılları arasında ise Prematüre Bakım Enstitüsü'nün tıbbi direktörlüğü görevlerini sayabiliriz. Ayrıca, 1958-1969 yıllarında Pediatrik Fonokardiyografi'nin de direktörü olarak görev yapmıştı.

Amerikan Pediatri Akademisi'nde 1957'de, ilk yan dal uzmanlık alanı olarak pediatrik kardiyolojinin kurulmasına öncülük etti ve uzmanlık dalının uluslararası gelişimine katkıda bulundu.

Bin dokuz yüz yetmiş üç yılında Rodos'a yaptığı bir gezi sırasında doğuştan kalp hastalığı olan çocuklar dikkatini çekti. Benzersiz bir program başlatarak çoğu Yunanistan'dan gelen üç yüzden fazla çocuğun New York Hastanesi Cornell Tıp Merkezi'nde kardiyak cerrahi ve farklı tedavilerinin yapılmasına öncülük etti. Bu proje Yunanistan'da çocuk kalp cerrahisinin gelişimine de önemli katkıda bulunmuştur.

Amerikan Klinik ve Klimatoloji Birliği (ACCA)'ne 1983 yılında ilk kadın üyelerden biri olarak seçildi ve 2004 yılında da başkanı oldu. Engle, 1995 yılında seçilen Carol Johns'dan sonra bu toplulukta seçilen ikinci kadın başkan oldu.

Mary Allen Engle, bilimsel toplantılarda sunulan çalışmaların en kısa sürede yayın haline getirilmesini teşvik amacıyla bir ödül vermeye başladı. Mary Allen Engle Ödülü adı verilen bu ödül ilk olarak 1999'da verilmeye başlandı. Bir önceki yıl bir bildiri sunan ve bu bildirisini tamamlanmış bir makale halinde yayıma gönderen kişiye bu ödül verilir. Engle, ödülü kazanana ayrıca bir şişe eski şarap da hediye ederdi. Adaylar, çalışmalarının yıllık toplantıdan sonraki altı ay içinde yayınlanabilmesi için makalelerini olabildiğince çabuk tamamlamalıydılar. Ödülün ilk sahibi olan Dr. L. David Hillis, "Infarct Artery Patency and Survival Following Myocardial Infarction" başlıklı makalesi ile bu ödülü almaya hak kazanmıştı.

Dr. Engle'in, çevre bilimcisi bir kızı ve iki torunu bulunmaktadır. Pediatrik Kardiyoloji Bilim Dalının kurucusu ve yaşam boyu liderlerinden biri olan Mary Allen Engle 27 Ocak 2008 tarihinde Easton Maryland'deki evinde 86 yaşında hayata gözlerini yumdu.

Kaynakça:

- 1- The Developing Heart: A 'History' of Pediatric Cardiology by Catherine A. Neill, Edward B. Clark, Springer Science Business Media, 1995
- 2- Engle MA. Growth and development of pediatric cardiology: a personal odyssey. Trans Am Clin Climatol Assoc. 2005;116:1-12.
- 3- Moore A. Mary Allen Engle: 1922-2008. Trans Am Clin Climatol Assoc. 2009;120: lxxvii-lxxix.
- 4- https://docksci.com/the-mary-allen-engle-award_59fa21ccd64ab20b1f91fbce.html (Son Erişim Tarihi 07.02.2022)

Dr. Eviç Zeynep Akgün

Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı öğretim üyesidir.

Aslen Kırklarelili olup 1982 yılında Adana'da doğmuştur. 1999 yılında Kırklarelili Anadolu Lisesi'ni bitirmiştir. 2005 yılında Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun olmuştur. 2011 yılında Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları uzmanlık eğitimini Kocaeli Üniversitesi'nde tamamladıktan sonra 2 yıl Akçakoca Devlet Hastanesi'nde pediatri uzmanı olarak görev yapmıştır.

2013-2016 yılları arasında Çocuk Kardiyolojisi yan dal uzmanlık eğitimini Dr. Siyami Ersek Göğüs Kalp Damar Cerrahisi Hastanesi'nde tamamlamıştır. Marmara Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde iki yıllık mecburi hizmeti sonrasında, 2019 yılında, Doktor Öğretim Üyesi unvanı ile Kocaeli Üniversitesi Çocuk Kardiyoloji bilim dalında göreve başlamıştır. Ayrıca Kocaeli Üniversitesi Erasmus öğrenci değişim programı Tıp Fakültesi koordinatörü olarak görev almaktadır. Evli ve 2 çocuk annesidir.

Dr. Helen Brooke Taussig

Kalp seslerini dinlemenin çok önemli olduğu bu mesleki alanda varlığını sürdürebilmek için kulakları yerine, çocukların kalplerini elleriyle dinlemeyi öğrendi ve ona ün kazandıran çözümleri, minik bir bebeğin göğsüne nazikçe bastırıldığı elleriyle buldu.

Helen Brooke Taussig 24 Mayıs 1898 yılında Cambridge Massachusetts’de doğdu. İyi eğitilmiş bir aileden geliyordu. Babası Frank William Taussig, modern ticaret teorisinin temellerini oluşturmakla tanınan Amerikalı bir ekonomistti. Elli üç yıl Harvard fakültesinde görev almış ve Amerika Birleşik Devletleri Tarife Komisyonu’nun ilk başkanı olmuştu. Annesi Edith Thomas, Radcliff Kolejinin ilk kız öğrencisiydi, doğa bilimleri ve zooloji okumuştur. Edith, doğa konusundaki ilgisini kızına da aşıladı. Helen zor bir çocukluk geçirdi. Çocukluğu, henüz 11 yaşındayken annesinin tüberkülozdan trajik ölümü de dahil olmak üzere çeşitli zorluklarla gölgelendi. Annesini kaybetmek onu derinden sarsmıştı. Helen’i babası, dedesi ve anneannesi yetiştirdi. Ergenlik döneminde okuduğunu anlamasını zorlaştıran ve o sıralar henüz tam olarak bilinmeyen disleksi ile mücadele etti. Okuma güçlüğüne rağmen eğitimine destek olan ve başarılı olmasına yardımcı olan babasıyla gittikçe daha çok yakınlaştı. Ancak Taussig, uzun yıllar okuma ve yazma sorunları ile mücadele etti.

Dedesinin Tıp bilimlerine ilgisi sayesinde annesinin de okuduğu Radcliff Kolejinin ardından Kaliforniya Berkeley Üniversitesi’ne girip 1917 yılında Tıp Bölümünden Lisans Derecesiyle mezun oldu. Harvard Tıp Fakültesi ve Boston Üniversitesinde kardiyoloji üzerinde master yaptı. Daha sonra Johns Hopkins Üniversitesinde çocuk kardiyolojisi dalında doktorasını tamamladı. Burada birkaç cümlede özetlediğimiz eğitim hayatı aslında hiç de kolay olmamıştı.

Babasının itirazlarına rağmen Helen, tıp fakültesine başvurmak konusunda çok istekliydi. Maude Elizabeth Abbott gibi onun için de okula kabul edilmek hiç kolay olmayacaktı. Babası Harvard’lı ünlü bir profesör olmasına rağmen kadın olduğu için Harvard Tıp fakültesi Helen’i reddetti. Harvard ve Boston’da premedikal eğitim aldı. Boston Üniversitesi’nde anatomi profesörü Alexander Begg onun için ilham verici bir akıl hocası oldu. Birlikte miyokardı araştıran bir projede çalıştılar. Bu çalışma 1925 yılında American

Journal'da yayınlandı ve Helen'in literatürde çıkan ilk makalesi oldu. Zamanının önde gelen üniversitelerinden farklı olarak Johns Hopkins Tıp Okulu, kurulmasına yardım eden bir grup kadın bağışçı nedeniyle, kadınları okula kabul ediyordu. Bu nedenle Alexander Begg, Helen'i Johns Hopkins Üniversitesi'ne başvurma konusunda yüreklendirdi.

Alexander Begg ile başlayan kardiyolojiye olan ilgisini yetişkin "kalp servisinde" seçmeli derse kaydolarak sürdürdü. 1927'de mezun olduktan sonra, Helen Johns Hopkins'te dahiliye alanında staj yapamadı ve Edward Carter'ın davetiyle kardiyoloji servisinde fazladan bir yıl geçirdi. Tüm meslek hayatındaki en büyük destekçisi olacak olan Edwards Park, 1928'de Johns Hopkins'te pediatri kürsüsüne geçti. Helen, Edwards Park'ın yanında pediatri ihtisasını tamamladı. İleri görüşlü bir bilim insanı olan Park, ilk üniversite pediatri uzmanlık kliniklerini kurmaya karar verdi ve 1930 yılında asistanı olan genç öğretim üyesi Helen Taussig'i kardiyoloji kliniğinin başına getirdi. Helen Taussig; Edward Park'ın meslek hayatındaki sonsuz desteğini her fırsatta dile getirmiştir. Taussing, Johns Hopkins Hastanesi'nde daha çok akut romatizmal ateş tanılı hastaları takip etmekteydi. Ancak kendisi doğumsal kalp hastalıklarına derin bir ilgi duyuyordu. Toplantılarda aslen bir patolog olan Maude Abbott'un sunduğu konjenital kalp hastalarına ait dokümanlar Taussing'in çok ilgisini çekmişti. Helen Taussig, Maude Abbott tarafından kurulan ve Nisan 1936'da Boston'da düzenlenen Uluslararası Tıp Müzeleri Birliği'nin 29. Sempozyumuna katıldı. Bilimsel oturumda Helen, sağ ventrikülün kusurlu gelişimini irdelediği 'Two Cases of Congenital Malformation of the Heart Due to Defective Development of the Right Ventricle. Clinical and Pathologic Findings' adlı bir bildiri sundu. Bu bildiri; yetersiz gelişim göstermiş sağ ventrikülü klinik olarak teşhis etme konusundaki iç görüşünün ilk raporuydu. Makalenin tamamı o yıl içinde Johns Hopkins Hastanesi Bülteni'nde yayınlandı. Gözlem gücü, kalıcı hafızası ve klinik varyasyonlara olan tutkulu ilgisi nedeniyle, kardiyak kateterizasyon ve ekokardiyografi kullanılmadan çok daha önce triküspit atrezisi ve büyük arterlerin transpozisyonunu ante-mortem tanıyabildi.

Yaşam onu zorlamaya devam ediyordu. Kariyerinin daha ilk yıllarında hastalandı Bilateral Sensörinöral Mix Tıp işitme kaybı nedeni ile artık iyi duyamıyordu, fakat bu da onun için bir engel değildi. Dudaktan ve mimiklerden konuşulanı anlama tekniğini öğrendi. Kalp seslerini dinlemenin çok önemli olduğu bu mesleki alanda varlığını sürdürebilmek için kulakları yerine, kalbi elleriyle dinlemeyi öğrendi ve ona ün kazandıran çözümleri, minik bir bebeğin göğsüne nazikçe bastırıldığı elleriyle buldu.

Hiç şüphesiz Taussing'in filmlere konu olan yaşam yolculuğunda en önemli mihenk taşı mavi bebek sendromu olarak bilinen Fallot Tetralojisi konusunda yaptığı çalışmalarıdır. Bir pediatrist gözüyle hastalığa çözüm olarak anne karnındaki hayatı göz önüne almış ve duktus arteriozusu bir çözüm modeli olarak düşünmüştü. Yapay bir duktus inşa etme kavramını gerçeğe dönüştürmek, cerrahi beceri, cesaret ve kıvrak bir zeka gerektiriyordu. Mavi bebeklerin akciğerlerine kan akımını artırarak hayatlarını kurtarmanın bir yolu olduğuna cerrah Alfred Blalock'u ikna etmişti. Blalock'un Laboratuvar Teknisyeni Vi-

vien Thomas'ın köpekler üzerinde deneyip geliştirdiği bir yöntem vardı. Vivien Thomas, otobiyografisinde Dr. Blalock, Dr. Taussig ve kendisinin Fallot tetralojisinde pulmoner stenoz bölgesini baypas etmenin ve böylece akciğerlere kan akışını artırmak için sistematik bir arterin pulmoner artere anastomozunu kullanmanın fizibilitesi hakkında tartıştıklarını yazmıştı. Nihayetinde, 29 Kasım 1944 tarihinde 15 aylık *Eileen Saxon* isimli mavi bebek sendromuna sahip kız çocuğu başarılı bir kalp ameliyatı geçirdi ve bu işlemi Dünya'da ilk kez yapan ekibin baş aktörleri Helen Taussig, Vivien Thomas ve Alfred Blalock'tu. Ancak, çocuk ameliyattan birkaç ay sonra başka sorunlar nedeniyle hayatını kaybetmişti. Aynı ekip, takip eden yıllarda binlerce çocuğun ameliyatını gerçekleştirerek sağlığına kavuşmalarına önyak oldular.

Dünyanın her yerinden hastalar ve doktorlar Helen Taussig'in kliniğine akın etmeye başladılar. Helen, 1963 yılına kadar Johns Hopkins Hastanesinde çalıştı. Eski arkadaşlarından biri olan Dr. Alois Beuren tarafından Almanya'daki fokomeli skandalı¹ konusunda bilgilendirildi ve bulguları incelemek için Almanya'ya gitti. Döndüğünde, 1962'de Kongre önünde talidomidin anne karnındaki bebeklere zarar vererek fokomeliye neden olduğunu vurgulayarak ilacın ABD'de yasaklanmasını sağladı. Erken yaşlarda koruyucu kardiyoloji ile ilgilenmeye başladı ve hem öğretiminde hem de kendi hayatında sağlıklı beslenme ve egzersizin güçlü bir savunucusu oldu. Toplam 100 kadar bilimsel makale yazmıştır. Taussig, 1947 yılında yazdığı "*Congenital Malformations of the Heart*" adlı kitabı ve çalışmaları nedeniyle Klinik Tıp Araştırması dalında Lesker Ödülü'nü² almıştır. Helen, 1959 yılında kendi alanında Profesör Doktor unvanını alan ilk kadındır ve 1965 yılında Amerika Kalp Derneği'nin ilk kadın başkanı olmuştur.

Maude Abbott ve Helen Taussing yirminci yüzyıl başlarında pediatrik kardiyolojinin önemli figürlerinden oldular. Erkekler tarafında yönetilen tıp dünyasında yer edinmeleri çok zor oldu. Çoğu zaman erkek meslektaşları tarafından önleri kesildi. Maude Abbott 1930'lu yıllarda kariyerinin zirvesindeyken Helen Taussing sahnede yerini yeni almaktaydı. Maude Abbott'un günlüklerinde ikili arasında tanışıklıktan öte yakın bir mesleki ilişki olduğu görülmektedir. Abbott günlüğünde 20 Ekim 1931 tarihinde Taussing ile «situs inversus» ve Fallot tetralojisi olan on yedi yaşındaki bir hastayı tartıştıklarını not etmişti. Biri 19. yüzyılın sonunda diğeri 20. yüzyılın başında doğan, hiç evlenmeyen iki kadın; erkeklerin bilim dünyasında, adlarını pediatrik kardiyolojide önde gelen isimler arasına yazdırdılar. Helen Brooke Taussing 88. doğum gününden 6 gün sonra oy kullanmaya giderken trafik kazası sonrası hayatını kaybetti. Pulmoner valvüloplastinin öncüsü Jean Kan'ın dediği gibi, "Dünyayı değiştirmek isterken öldü " ve o gerçekten de dünyayı değiştirmişti.

1 Batı Alman ilaç firması olan Chemie Grünenthal tarafından 1954'da geliştirilen Talidomid isimli antiemetik ilacı gebeliğin ilk üç ayında kullanan kadınların bebeklerinde ciddi doğum defektleri ortaya çıkmıştır. Bu çocukların sayısı o dönem için 10.000'in üzerinde olmuştur.

2 Lasker Ödülleri, Albert Lasker ve eşi Mary Woodard Lasker tarafından kurulan Lasker Vakfı tarafından 1945'ten bu yana her yıl, tıp bilimine büyük katkılarda bulunan veya tıp adına kamu hizmeti veren yaşayan kişilere verilmektedir.

Kaynaklar

- 1- Bernheim BM. TheStory of The Johns Hopkins. McGraw-HillBook Company, New York, 1948.
- 2- Evans WN. The relationship between Maude Abbottand Helen Taussig: connecting the historical dots. *CardioYoung*. 2008;18(6):557-564.
- 3- Neill CA. Helen BrookeTaussig. *J Pediatr*. 1994;125(3):499-502. doi:10.1016/s0022-3476(05)83307-4
- 4- Blalock A, Taussig HB. The surgical treatment of malformations of the heart: In which there is pulmonary stenosis or pulmonary atresia. *JAMA* 1945;128(3):189-202.
- 5- https://en.wikipedia.org/wiki/Helen_B._Taussig (Son erişim tarihi : 20.01.2022)

Dr. Ajda Mutlu Mıhçıoğlu

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Bakırköy Dr. Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi  ocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği'nde  ocuk kardiyoloji hekimidir.

Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden 2005 yılında mezun olduktan sonra Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde  ocuk Sağlığı ve Hastalıkları ihtisasını yapmıştır. 2011 yılında Türkiye Yüksek İhtisas Hastanesi'nde  ocuk Kardiyoloji Yan Dalına başlayıp eğitimini 2014 yılında tamamlamıştır. Mecburi hizmetini yaptığı İstanbul Bakırköy Dr. Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde halen çalışmaya devam etmektedir.

Evli ve iki  ocuk annesidir.

Dr. Stella Van Praagh

“İyilik yap, denize at’ sözü Stella’nın derlediği Yunan atasözü kitabından ve sanki onun hayata bakışını anlatıyor. Çünkü o kalbinin ve ruhunun güzelliği ile yetiştirdiği sayısız kardiyolog, patolog, cerrah ve iyileştirdiği sayısız insanın hayatına dokundu.”

Amy L. Juraszek

Stella Van Praagh, konjenital kalp hastalıklarındaki katkıları dillere destan olan dünyaca ünlü pediatrik kardiyolog ve pediatrik kardiyak patoloğtur.

Evlenmeden önceki ismi ile Stella Zacharioudaki, 18 Mart 1927’de Rethymnon, Crete, Yunanistan’da doğdu ve 1952’de Atinada’ki “School of Hippocrates” tıp fakültesinden mezun oldu. Mezuniyet sonrası dokuz yılını Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada’da pediatri ve pediatrik kardiyoloji eğitimleri alarak geçirdi. Burada en büyük şansı Johns Hopkins Hastanesi’nde kardiyolog Helen Taussig’in yanında araştırma görevlisi olarak çalışması oldu. Hayatının en güzel tesadüflerinden biri Buffalo Children’s Hospital’da pediatrik kardiyolog olarak çalışırken Richard Van Praagh’ ile tanışmasıydı. Atılan sevgi tohumları kısa sürede yerini evliliğe bıraktı. 1962’de ömür boyu sürecek mutlu evlilikleri ve profesyonel iş birliktelikleri başladı. Stella ve Richard araştırmacı bir pediatrik kardiyolog ve patoloğtan oluşan güçlü bir takımdı. Stella, bir keresinde gözlerinde ışıltı ile eşine ‘*Sen ve ben eşlerin gerçekten birlikte çalışabileceğini kanıtladık*’ dedi. Yaptıkları çalışmalar neticesinde 1965’te, Boston’daki, Children’s Hospital’a davet edildi ve o günden itibaren emekliliklerine kadar orada çalıştılar.

Praagh çifti, çocuklardaki kompleks konjenital kalp hastalıklarının anlaşılmasına yönelik günümüzde kullanılan tanısal yaklaşımların geliştirilmesinde kilit rol oynadı. Bu durum tüm pediatrik kardiyolog, cerrah, girişimsel kardiyolog ve patoloğların başarılı işler yapmasına önyak oldu. Dextrokardi, tek ventrikül, trunkus arteriosus, Fallot tetralojisi, büyük arter transpozisyonu, çift çıkışlı sağ ventrikül, sinus venosus defekt, pulmoner venöz dönüş anomalisi, heterotaksi sendromları, atriyal apendikslerin jukstapozisyonu, apikal muskuler ventriküler septal defekt üzerine yayınları mevcuttur.

Dr. Stella, sağ ventrikül apikal infundibulotomi yoluyla apikal müsküler ventriküler septal defektleri kapatmak için yeni bir cerrahi tekniği tarif etti. Bu tekniğe göre ameliyat,

geleneksel cerrahi operasyonda olduğu gibi sol ventrikülün kesilmesi ile değil, sağ ventrikülün kesilmesi ile gerçekleştiriliyordu. Dr. Stella'nın tekniği, cerrahlara mükemmel bir görüş alanı sağladı ve sol ventrikül apikal anevrizmalarının gelişimini önleyen bu teknik pediatrik kalp cerrahlarınca çok beğenildi. Bunun yanında anormal pulmoner venöz dönüş anomalisine yönelik yaptığı çalışmalarda septum primumun üstte sola deviye olup sağ ve sol pulmoner venler arasında kaldığında sağ pulmoner venlerin, tüm pulmoner venlerin solunda olduğunda ise tüm pulmoner venlerin anormal döndüğünü saptadı. Stella ve arkadaşları, sinus venosus defektin, sinus venosus dokuyu etkileyen bir defekt olmasından ziyade, aslında sağ pulmoner venlerin anormal parsiyel drenajı ile sonuçlanan 'unroofing' olduğunu gösterdi. Bu gelişmeler cerrahların tedavi yöntemlerini de değiştirdi. Ayrıca heterotaksi sendromlarında atriyal izomerizm (ayna-hayali) ve atriyal apendikslerin izomerizmi kavramlarının yanlış olduğunu saptadı. Çünkü bunlar doğru olsaydı, atriyal situs bilateral sağ atriyum ya da bilateral sağ atriyal apendiksleri olan aspleni sendromunda ve bilateral sol atriyum ya da bilateral sol atriyal apendiksleri olan polispleni sendromunda tanımlanamazdı.

Dr. Stella'nın Fallot tetralojili hastalarda da bilime ışık tutan önemli çalışmaları oldu. Her ne kadar Fallot tetralojisi, ilk kez 1671'de Niels Stensen tarafından tanımlanmış olsa da, Van Praagh ve arkadaşları 1970'de Fallot tetralojisinin daha önceki tanımlamalarından farklı olarak, temelde tek anomali olduğu, subpulmoner infundibulumdaki normal expansil büyümenin olmama durumu olduğunu tanımladı. Yenidoğan otopsi çalışmaları da düşük hacimli subpulmoner infundibulum varlığını destekledi. Bu bilgiler bilime tanınasal ve cerrahi açıdan oldukça önemli katkılar sağladı. Bununla birlikte tetralogy (S,D,I) ve tetralogy (I,D,S) adları verilen iki yeni Fallot tetralojisi formunu tanımladı.

Stella Van Praagh, kendini adadığı ve birçok başarı elde ettiği mesleğini sürdürürken, 1999'da "Cardiovascular Pathology" Derneği'nin üstün başarı ödülüne ve 2004'de Amerikan Kalp Derneği'nin Paul Dudley White Ödülü'ne layık görüldü.

Üç çocuğu ve 7 torunu olan Stella'nın temel hedefi, hastaları ve aileleri için yapabileceğinin en iyisini yapmaktı. Tatillerinde bile hastalarının mezuniyetleri, evlilikleri ve sağlıklı doğum haberlerini almaktan çok keyif alırdı. Hastaları hastalandığında ya da öldüğünde çok üzülürdü. Stella, bilimsel çalışmaları ile bilim dünyasına yaptığı katkıların yanı sıra, baklavası, ev yapımı ekmeği ve eğitim için yanına gelenlere gösterdiği nezaket ile de hatıralara kazındı. Dr. Stella'nın büyüleyici etkisi altında geçen derslerin cerrahlar tarafından 'asla kaçırılmayacak' kategoride olduğu ünlü İtalyan cerrah Giovanni Stellin'in şu sözleriyle kaleme alınmıştır: *'Biz cerrahlar çalışırken, ameliyathanede ya da yoğun bakımda geçen yorucu uykusuz birçok gecenin ardından, onun büyüleyici bilimsel toplantılarını kaçırmayı bir kez bile düşünmedik. Sabah saatlerinde girdiğimiz hipogliseminin etkisini ikram ettiği enfes Yunan ekmeği ve sarmaları ile ortadan kaldırmayı severdi.'*

Stella, çok iyi bir kardiyolog ve patolog olmasının yanında ayrıca muhteşem bir eş, anne, büyükanne, aşçı, ev sahibi, dilbilimci, filozof ve hayırsever biriydi. 1970 sonları ve 1980

başlarında Children's Boston Hospital'da çalışma imkanı bulmuş olan herkes için Stella iyi bir öğretmen ve arkadaş olmuştur. Ölümünün ardından Milanesi ve Marino "Journal of Cardiovascular Medicine'da yazdıkları yazıda onu şöyle tanımlıyorlardı "*Stella herkes için bir öğretmen, bir akıl hocası, bir arkadaş ve bir anneydi; sadece kalp patolojisi ve pediatrik kardiyolojiyi değil, aynı zamanda bir doktorun hastalarıyla ilgilenmesi gereken bilgeliği, şefkati, insanlığı ve alçakgönüllülüğü de öğretiyordu. Olağanüstü bir içsel güce ve korkusuz bir bütünlüğe sahip olduğu için, sonucu ne olursa olsun, her şeyi gördüğü gibi adlandırma cesareti-ne sahipti ve bu yönüyle de hepimiz için kusursuz bir modeldi*".

Emeklilik zamanı geldiğinde, zamanın çoğunu torunlarına ayırdı. Ancak bunun yanında bitmek tükenmek bilmeyen öğrenme isteği ve merakının peşinde birçok alana yöneldi. Bunların başlıcaları tarih ve dil bilimleri idi. Harika Yunan atasözü koleksiyonu vardı. Modern Yunanca'ya ek olarak Bizans Yunanca'sı ve antik Yunanca arasında çevirmenlik yaptı. Bu çevirileri sayesinde Aristotle'un kalbin 3 ventriküllü olduğu ifadesine dair 22 yıl kadar süren kafa karışıklığı son buldu. Stella, antik Yunanca metinleri büyük bir dikkatle çevirerek Aristotle'ın aslında iki ventrikülden bahsettiği gerçeğini ortaya çıkardı.

Stella Van Praagh'ın 3 Ocak 2006' da dramatik bir hastalık sorası vefatı bilim dünyasında büyük bir üzüntü yarattı. Ancak yaşamı ve söylemleriyle verdiği eşsiz mesajlar sevenleri tarafından genç kuşaklara aktarılarak hatırası yaşatılmaya devam etmektedir.

Kaynaklar:

- 1- Van Praagh R. The Story of Dr Stella (1927-2006). World Journal for Pediatric and Congenital Heart Surgery 2019, 10(1):125-128.
- 2- Van Praagh R. The first Stella van Praagh memorial lecture: the history and anatomy of tetralogy of Fallot. Semin Thorac Cardiovasc Surg Pediatr Card Surg Annu. 2009:19-38.
- 3- Milanesi O, Marino B. Stella van Praagh. Journal of Cardiovascular Medicine 2007,8(1):88.
- 4- Juraszek AL. Stella Van Praagh (March 18,1927-June 3,2006).Cardiol Young 2006; 16(5):517.
- 5- Van Praagh S, Mayer Jr JE, Berman NB, Flanagan MF, Geva T, Van Praagh R. Apical ventricular septal defects: follow-up concerning anatomic and surgical considerations. Ann Thorac Surg.2002;73(1):48-56.
- 6- Castenada AR. Richard Van Praagh. Thorac Cardiovasc Surg 2010;58(6):320-321.

Dr. Vildan Atasayan

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ümraniye Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde çocuk kardioloji uzmanı olarak görev yapmaktadır. 2008 yılında İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nden mezun olduktan sonra 2008-2013 yılları arasında Haydarpaşa Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları ihtisasını yapmıştır. Daha sonra Gazi Üniversitesi'nde çocuk kardioloji üst ihtisasını tamamlamış olup evli ve bir çocuk annesidir.

Dr. Jane Somerville

Arkadaşlarıma hayal etmeleri gerektiğini öğretmeye çalışıyorum.

Hiç görmediğiniz, hatta belki de hakkında hiç okumadığınız bir hastalığı teşhis edebilmeli ve hafızanızı onunla bütünleştirmelisiniz.

Onlara daha önce kimsenin görmediği bu hayvanı hayal ederseniz koşuğa gördüğünüz anda onu tanıyabilirsiniz derdim. Bu yüzden kursiyerlerime tek boynuzlu at deniyor. Hayal etme yeteneğiniz olmadan, neler olup bittiğini tam olarak anlayabileceğinizden emin değilim.

Jane Somerville

Jane Somerville, Imperial College'de doğuştan kalp hastalığı olan yetişkinler (Grown Up Congenital Heart Disease (GUCH)) kavramıyla ve bu uzmanlığı tanımlamasıyla tanınan İngiliz emekli bir kardiyoloji profesörüdür. Somerville, 1968'de İngiltere'nin ilk kalp nakliyle ilgilenen doktoru olarak seçilmiştir.

Somerville, önce Kuzey Galler'deki bir erkek hazırlık okulunda, ardından Londra'daki Queen's College'da ve daha sonra Guy's Hospital Medical School'da eğitim gördü. Başlangıçta kalp cerrahisine yöneldi. Ulusal Kalp Hastanesi'nde ve Great Ormond Caddesi'ndeki Hasta Çocuklar Hastanesi'nde çalıştı fakat daha sonra Brompton Hastanesi'nde kardiyoloji alanında kariyer yapmayı seçti. Çalışmaları, doğuştan kalp hastalığı olan çocuklar ve ergenler için dünyadaki ilk özel koşuğun açılmasına, Londra'daki ilk Dünya Pediatrik Kardiyoloji Kongresi'nin yapılmasına ve daha sonra onun onuruna "Somerville Vakfı" olarak yeniden adlandırılan bir GUCH yardım kuruluşunun açılmasına öncülük etti. Yetiştirdiği ve onun yolunu takip eden tıp uzmanları "Tek boynuzlar (Unicorns)" olarak adlandırıldı.

Gençlik Yılları ve Eğitim Hayatı

Jane Somerville (kızlık soyadı Platnauer), 24 Ocak 1933 tarihinde Edwardes Square, Kensington, Londra'da dünyaya geldi. Babası, Tatler dergisi için tiyatro eleştirmeni olan Joseph Bertram Platnauer; annesi ise Vogue magazinde çalışan Pearl Ashton idi. Somerville'nin yaşamında annesinin güçlü etkisi vardı. Erken çocukluk dönemi, daha sonra The Prince's Trust'ın yeri haline gelen Park Meydanı'ndaki aile konutunda katı bir İrlandalı mürebbiyenin rehberliğinde geçti.

İkinci Dünya Savaşı sırasında, çocukların Londra'dan çıkarılması emredildiğinde, Somerville, Galler'in Portmeirion kasabasındaki bir erkek hazırlık okuluna gönderildi. Yetmiş erkek arasındaki sadece altı kızdan biri olarak üç yıl orada kaldı. Somerville, bu durumun daha sonra erkek egemen tıp

mesleğiyle olan etkileşimlerini şekillendirmesine yardımcı olduğuna inanıyordu.

Londra-Harley Street'teki Queen's College okulundaki bilimsel çalışmalarını takiben Somerville, kadın tıp öğrencilerinin yalnızca iki yıldır mevcut olduğu ve sınıfın %90'ından fazlasının erkeklerden oluştuğu erkek egemen Guy's Hospital Medical School'a kabul edildi. Öğrencilik yıllarında, Fallot tetralojisini Blalock Taussig şantı ile tedavi etmedeki başarıları ile çocukların hayatlarını değiştiren Johns Hopkins Hastanesi'nde çalışan Alfred Blalock'un okul ziyaretinden çok etkilendi.

Tıbbi Eğitimi

Somerville, başlangıçta kalp cerrahisinde bir kariyer hedefliyordu ve kalp cerrahisi öncüsü Sir Russell Brock ile çalıştı. Ancak, zaman içerisinde el becerisinin eksik olduğunu fark etti ve daha sonra bu durumu "ellerim beynime bağlı çalışmıyordu" şeklinde anlattı. Bunun üzerine hedefini değiştirerek kardiyolog olmaya karar verdi. Guy's Hospital'a kabul edilen ilk kadın doktor oldu.

1958'de Ulusal Kalp Hastanesi'nde kardiyolog Paul Wood'un ekibine kabul edildi. Deneyimli bir klinisyen olan Wood, Somerville'e fizyoloji ve hemodinami ile ilgili klinik bulguları ve oskültasyonu titiz bir şekilde yorumlanmasını öğretti. Buradaki doğuştan kalp hastalığına olan ilgisi, onun Londra'daki Great Ormond Street'teki Hasta Çocuklar Hastanesi'nde eş zamanlı çalışmaya başlamasına vesile oldu. Richard Bonham Carter ve David Waterston ile çocuk hastalıkları ve cerrahisi hakkında kendini geliştirdi. 1967'de, kalp cerrahisinde önemli yeniliklerin olduğu bir dönemde Somerville, Ulusal Kalp Hastanesi'ne konsultan hekim olarak atandı. Meslektaşları Roberta Williams gibi o da kalp rahatsızlıklarıyla doğup hayatta kalan ergen ve yetişkinlerin giderek arttığını ve ihtiyaçlarının yeterince karşılanmadığını fark etti. Bunun üzerine GUCH konseptini kurdu. Hayatta kalan bu grubun kardiyologları zorlayan yeni medikal problemleri vardı ve bazılarının kısa süre içinde tekrar ameliyat olması gerekiyordu. Ayrıca Somerville, 1968'de İngiltere'deki ilk kalp nakli için kardiyolog olarak kendisini seçen kardiyovasküler cerrah Donald Ross ile birlikte çalıştı. Birlikte, 1966 yılında pulmoner atreziyi onarmak için homogreft aort kapağının kullanımına ilişkin ilk bildiri de dahil olmak üzere bir dizi yenilikçi makalenin ortak yazarlığını yaptılar.

Paul Wood Koğuşu

1975 yılında Somerville, "daima atılgan ve savaşa hazır" kişiliği ile dünyanın ilk yalnızca doğuştan kalp hastalığı olan çocuklar ve ergenler için olan hastane koğuşunun kullanımına açılması için yeterli fonu toplamayı başardı. Bu koğuş, Paul Wood Koğuşu olarak adlandırıldı. Buradaki atmosfer çocuk koğuşundan tamamen farklıydı. Bir oyun lideri tarafından yönlendirilen çocuk oyun alanına sahip olmasının yanında, ergenler ve aileler için bir mutfağa da sahipti. Burada, aile üyeleri birbirleriyle iletişim kurabilir, kahve içebilir ve bir şeyler atıştırabilirdi.

Dünya Kongresi

Somerville, 1980'de Londra'da ilk Dünya Pediatrik Kardiyoloji Kongresi'ni düzenledi. Bu onun banyoda tasarladığı bir fikirdi. Bu büyük bir başarıydı ve pediatrik kardiyoloji yan dalının görünürlüğünü artırdı. 1988'de Bergamo'daki ilk Pediatrik Kalp Cerrahisi Kongresi'nde Amerikalı kalp cerrahı John W. Kirklin'in yardımı ile kalp doktorları ve kalp cerrahları arasında bir işbirliği sağladı.

Somerville'in öncülüğündeki GUCH bakımı ve öğretimi, onun yolunu takip eden eski öğrencileri olan Tek boynuzlar'ın her yıl Dünya Pediatrik Kardiyoloji Kongresi'nde bir araya gelerek kendisini ve yaptığı işleri anmasına ve kutlamasına vesile oldu. Somerville "Tek boynuzlar"ı şu şekilde açıkladı: *"Arkadaşlarıma hayal etmeleri gerektiğini öğretmeye çalışıyorum. Hiç görmediğiniz, hatta belki de hakkında hiç okumadığınız bir hastalığı teşhis edebilmeli ve hafızanızı onunla bütünleştirmelisiniz. Onlara daha önce kimsenin görmediği bu hayvanı hayal ederseniz koşu gördüğünüz anda onu tanıyabilirsiniz derdim. Bu yüzden kursiyerlerime tek boynuzlu at deniyor. Hayal etme yeteneğiniz olmadan, neler olup bittiğini tam olarak anlayabileceğinizden emin değilim."*

Brompton Hastanesi

Brompton Hastanesi 1989'da Ulusal Kalp Hastanesi'ni bünyesine kattı, ancak ergen koğu geçiş sürecine dahil edilmedi. Ardından Somerville, daha sonra 1996'da Jane Somerville GUCH Birimi olarak yeniden adlandırılan birimi yeniden kurdu.

1995 yılında İngiliz Kardiyoloji Derneği'nde, Somerville ilk Paul Wood dersini verdi. Konuşmasının başlığı "Ustanın Mirası" idi.

1998 yılında Somerville, Imperial College'a kardiyoloji profesörü olarak atandı. Bir yıl sonra emekli oldu.

GUCH Hastaları Derneği

Somerville, 1990'ların başında GUCH Avrupa Kardiyoloji Derneği Çalışma Grubu'nu kurdu ve 1995'te başkanı oldu. GUCH hastalarının tıbbi ihtiyaçlarının dışında çok sayıda sorunla karşı karşıya olması nedeniyle, Somerville 1994 yılında şimdiki Royal Brompton Hastanesi'nden kurulan GUCH hasta derneğini kurdu ve başkanı oldu. Böylece GUCH hastaları artık birbirleriyle konuşabiliyor, tüm sosyal problemler için yardım arayabiliyor ve yalnız olmadıklarını hissediyorlardı. Organizasyon İngiliz Kalp Vakfı tarafından desteklendi ve adı daha sonra onuruna 'Somerville Vakfı' olarak değiştirildi.

Ödüller ve Onurlar

Somerville, Avrupa Kardiyoloji Derneği'nin Altın Madalyası, klinik cerrahide Guys Altın Madalyası ve Amerikan Kardiyoloji Koleji'nin Üstün Hizmet Ödülü'nün sahibidir.

2012 yılında Somerville, American College of Cardiology Scientific Sessions’da kardiyolojinin beş efsanesinden biri olarak gösterildi.

Helen Taussig’den sonra Pediatrik Kardiyoloji Onur Listesi’ne giren ikinci kadındır.

Özel Hayatı

1957 yılında Platnauer, bu yoğun ve başarılı iş hayatına rağmen, 1940’ların sonlarında (16 yaşındayken) tanıştığı seçkin bir kardiyolog olan Walter Somerville ile evlendi. Walter yan komşusuydu. Bir kız ve üç oğlan olmak üzere çiftin dört çocuğu oldu. Ne yazık ki Walter 2005 yılında hayatını kaybetti.

Somerville’nin hobileri arasında antika koleksiyonculuğu, çatı bahçeciliği ve opera yer almaktadır.

Emeklilik Hayatı

Emekli olduktan sonra Somerville dünyayı dolaşmaya ve öğretmeye devam etti. Malta’daki Mater Dei Hastanesi’ndeki GUCH kliniği, onun oluşturduğu modele dayanmaktadır.

Hasta bakımı ve öğretimi konusunda her zaman tutkulu olan Dr. Somerville, bu zor görevin üstadıydı. Öğretim, klinik yaşamının önemli bir parçasıydı. En çok gurur duyduğu 3 şey sorulduğunda, “Ailem, Walter ve Tek boynuzlarım” şeklinde yanıtlardı. “Tek boynuzlar” artık dünyanın dört bir yanına dağılmış ve birçoğu kendi yetişkin konjenital kalp birimlerini kurmuştur. Somerville, ilham verdiği bu eşsiz yan dal uzmanlığı ile kelimenin tam anlamıyla GUCH’un annesidir.

Kaynaklar

- 1- Somerville J. Gout in cyanotic congenital heart disease. Br Heart J 1961;23(1):31–34.
- 2- Ross DN, Somerville J. Correction of pulmonary atresia with a homograft aortic valve. Lancet 1966;2:1446–1447.
- 3- Somerville J. Management of pulmonary atresia. Br Heart J 1970;32:641–651.
- 4- Somerville J. Congenital heart disease—changes in form and function. Br Heart J 1979;41:1–22 5. Taylor NC, Somerville J. Fixed subaortic stenosis after repair of ostium primum defects. Br Heart J 1981;45:689–697.
- 5- Warnes CA, Somerville J. Tricuspid atresia in adolescents and adults: current state and late complications. Br Heart J 1986;56:535–543.
- 6- Bull K, Somerville J, Ty E, Spiegelhalter D. Presentation and attrition in complex pulmonary atresia.[see comment]. J Am Coll Cardiol 1995;25:491–499.
- 7- Somerville J. Paul Wood lecture. The master’s legacy: the first Paul Wood lecture. Heart 1998;80:612–618, discussion 618–619 9. Somerville J: Spotlight: Jane Somerville, MD, FRCP, FESC. Interview by Robert Short. Circulation 2007;115:f61–f63.
- 8- Anderson, Robert H. The pediatric cardiology Hall of Fame–Jane Somerville. Cardiol in the Young 2010;20(3):233–241.
- 9- Warnes CA. Jane Somerville. Clin Cardiol 2008;31(4):183–184.

Dr. Dilek Borakay

1982 yılında İzmit’te doğmuştur. Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi’nden 2006 yılında mezun olmuştur. Ardından Bağcılar Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nden Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları ihtisasını, ardından da Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde Çocuk Kardiyoloji yan dalının tamamlamıştır.

Diyarbakır Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nde çocuk kardiyoloji uzmanı olarak görev yapmaktadır.

Dilek Borakay Türk Pediatrik Kardiyoloji ve Kalp Cerrahisi Derneği üyesidir.

Dr. Marlene Rabinovitch

Pediyatrik kardiyoloji eđitimime bařladıđımda, bařarlı bir řekilde tedavi edilemeyen çocuklarda ciddi komplikasyonlar ortaya çıkmakta ve hatta cerrahi dűzeltmeden sonrası ۆlűm oranları yűksekti. Pulmoner Hipertansiyon ۆnemli bir komplikasyondur. Daha o zamanlar bir stajyer olarak bile durumu daha iyi tanımlamanın ve erken teřhis etmenin ۆnemli olduđunu anladım

Marlene Rabinovitch

Marlene Rabinovitch Kanada'da doğdu. İlk, orta ۆđreniminin ardından Montreal'de McGill ۆniversitesi Tıp Fakűltesi'nde okumaya başladı ve 1971 yılında mezun oldu. Dr. Rabinovitch, pediatri eğitimini Amerika Birleřik Devletlerinde Colorado ۆniversitesi'nde, kardiyoloji yan dal uzmanlık eğitimini ise Yardımcı Doçent olarak görev yaptığı Boston Çocuk Hastanesi ve Harvard Tıp Fakűltesi'nde tamamladı. Bir süre Harvard'da Yardımcı Doçent olarak görev yaptıktan sonra Kanada'ya geri dۆndű ve burada Doçent ve daha sonra Toronto ۆniversitesi Hasta Çocuklar Hastanesi'nde Pediatri, Laboratuvar Tıbbı ve Patobiyoloji ve Tıp Profesörü oldu.

Rabinovitch'in ileri gۆrűřlü, çalıřkan, yenilikçi bir kiřiliđi vardı. Bu kiřiliđi kariyerinin temelini oluřturdu. Çok iyi bir gۆzlem yeteneđine sahipti. Asistanlıđı sırasında bu gۆzlem yeteneđi sayesinde Pulmoner hipertansiyonu olan hastaların dikkatini çekti. Daha o gűnlerde pulmoner hipertansiyonun mortalitesi ve morbiditesi ile ilgilenmeye bařladı. Henűz bir stajyerken bile pulmoner hipertansiyonu erken teřhis etmenin ۆnemli olduđunu, bۆylece hastaların daha iyi tedavi edilebileceđini fark etmiřti. Pulmoner Hipertansiyonun molekűler mekanizmaları ve patobiyolojisi hakkında daha fazla çalıřmaya, o zamanlar dođuřtan kalp hastalıđı olan çocukların cerrahi tedavisinden bařarılı bir sonucu engelleyen ciddi anormallikleri bile bir gűn tersine çevirebileceđi gۆrűřűyle çalıřmalarına bařladı. Harvard'daki eđitimini tamladıktan sonra pulmoner hipertansiyon hastalıđı hakkında daha detaylı arařtırmalar yapabilmek amacıyla Kanada'ya geri dۆndű. Harvard'da bazı temel biyoloji çalıřmaları yapıyordu ama tűm temel mekanizmaları gerçekten anlamaya çalıřmak için Toronto'da kendi laboratuvarını kurarak çalıřmalarını sűrdürdü.

Toronto ۆniversitesi 'Sick Children' Hastanesi'nde yaptığı çalışmaları neticesinde, Tıbbi Laboratuvar ve Patobiyoloji ve Tıp Profesörü unvanlarını elde etti. Uzun bir süre aynı hastanede Kardiyovaskűler Araştırma Direktörü olarak gۆ-

rev yaptı. Kendi çalışma laboratuvarını kurdu. Kariyerinin ilk yıllarında Pulmoner hipertansiyonlu çocuklara yardım etmek için, komplikasyonları izleyerek, ameliyat sonrası dönemde agresif tedaviler uygulayarak sonrasında akciğer biyopsi materyallerini inceledi. Bu çalışmalarından elde ettiği sonuçlarla bugün bile çok değerli olan kılavuzlar oluşturdu. Rabinovitch tüm yaşamı boyunca pulmoner hipertansiyonun tedavisine giden yolun esas olarak hastalığın patolojisinde mekanizmalar olduğu fikrine odaklandı.

Bu süre zarfında, deneysel hayvan çalışmalarıyla pulmoner hipertansiyon formunun tersine çevirebileceğini gösteren ilk çalışmaları gerçekleştirdi. Hastalığın ilerlemesini önlemekle kalmayıp, aynı zamanda hastalığın seyrini tersine çevirebilecek tedavi seçeneklerine dair çalışmaları bilim dünyasında büyük ilgi yarattı. Bu başarılarının ardından 2002 yılında Stanford Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde araştırmalarına devam etmesi için davet aldı. Ancak Kanada'da pulmoner hipertansiyon için yapılan bağışların ABD'ye aktarılmasında idari açıdan sorun yaşadı. Tüm bu zorluklara karşın Rabinovitch, pulmoner hipertansiyonu olan bir hastanın ebeveyni tarafından yapılan büyük bir bağış sayesinde yeni bir yola adım attı. Artık bilim yaşamına ABD'de devam edecekti ve Kaliforniya eyaletine taşındı. Çalışmalarına hız kesmeden devam etmesinin önünde hiçbir engel kalmamıştı. Ekip olarak çalışmanın ruhuna inanan doktor Rabinovitch, genetik ve mikrobiyoloji, immünoloji, kök hücre biyologları, patoloji bölümündeki meslektaşları ile muazzam iş birlikleri kurarak araştırmalarını pulmoner hipertansiyonun yeni tedavileri ve hastalığın daha etkin takip edilmesine izin verecek çalışmalarına devam etti. Gerçekleştirdiği bu kollektif çalışmayla Marlene Rabinovitch gerçekten harika bir rota oluşturmuş oldu.

Hasta çocukları yakın takip ile başlayan Robinovitch, çeşitli medikal ve paramedikal denemelerin sonucunda nitrik oksidin pulmoner hipertansiyon alanında kullanım fırsatı bulmasıyla bu alandaki çalışmalarını hızlandırdı. Elde ettiği gelişmelerle bu konuda oldukça heyecanlanan Dr. Rabinovitch bu kez başka bir tedavi seçeneğine, intravenöz uygulanan prostosiklinlere yöneldi. Ancak elde edilen ilerlemeler ne kadar çarpıcı olursa olsun onun için yeterli değildi. Hastanın ve ailesinin yaşam standartlarının artırılması onun için her şeyden çok önemliydi. Bir yandan çalışmaları sürerken diğer yandan aklını kurcalayan yegane soru hasta ve yakınlarına nasıl faydalı olabileceğiydi. O zamana kadar pulmoner hipertansiyon hastaları tedavilerini hastanede yatarak almak zorundaydı. Rabinovitch, bu durumun değişmesi gerektiği fikrindeydi. Böylece devamlı hastanede yatıp tedavi almak yerine ağızdan uygulanabilen, hastaneye yatış gerektirmeyen endotelin reseptör blokeri ilaçları üzerine çalışmalarını yoğunlaştırdı. İlk başta bu fikir ilaç firmaları tarafından ilgi görmedi. Ancak bu tür sorunlar onu yıldırmadığı gibi tedavi konusundaki çalışmalarının ilerleyişini de durduramadı.

Rabinovitch, şu anda pulmoner hipertansiyonda kök hücre tedavisi ve altta yatan genetik panel üzerine yoğun araştırmalarını sürdürmektedir. Bu amaçla Betty Irene Moore Çocuk Kalp Merkezi 'Vera Moulton Wall Center for Pulmonary Vascular Diseases' bölümlerinde pulmoner Hipertansiyon alanında temel araştırmalar ve ayrıca çocukların kalp

hastalıklarındaki sorunları çözmek için biyomühendislik ve temel bilimin bir kombinasyonu olan yeni bir program yönetmektedir. En son yürüttüğü Araştırma projesi, kemik morfogenetik protein reseptörü (BMPR) 2'nin fonksiyon kaybına neden olan genetik mutasyonu ile Wnt sinyalinin pertürbasyonu, PPARg aracılı gen regülasyonu, RNA çevirisi, diğer hücre yüzeyi reseptörleri (PDGF, RAGE) ile çapraz konuşma ve pulmoner dolaşımın yapısal ve fonksiyonel dengesizliği arasındaki bağlantıyı araştırmak amaçlıydı.

Dr. Rabinovitch, Stanford Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne 2002 yazında Dwight ve Vera Dunlevie Pediatrik Kardiyoloji Profesörü ve 'Vera Moulton Wall Center for Pulmonary Vascular Diseases' Merkezi'nde bilim insanı olarak katılmıştı. İlerleyen yıllarda Betty Irene Moore Çocuk Kalp Merkezi Stanford Çocuk Sağlığı Temel Bilim ve Mühendislik (BASE) Girişimi Direktörü oldu (2018). Stanford Kardiyovasküler Enstitüsü'nde Temel Araştırmalar bölümünde Yardımcı Direktörü olarak 2009 yılından beri çalışan Dr. Rabinovitch, 2002-2013 yılları arasında Gelişim Biyolojisi Profesörü olarak görev yapmıştır.

Dr. Rabinovitch, yıllar boyunca araştırmaları ve mentorlukları için çok sayıda ödül aldı. En son 2019 yılında Manitoba Üniversitesi Kardiyovasküler Bilimler Enstitüsü Robert Beamish Liderlik Ödülü'nü aldı. Ayrıca 2015 yılında Stanford Üniversitesi Tıp Fakültesi Pediatri Bölümü'nde Mükemmellik Mentor Ödülü'ne layık görüldü.

Marlene Rabinovitch iyi bir klinisyen ve araştırmacı olduğu kadar bilgi ve tecrübelerini gençlerle paylaşmayı seven bir öğretim görevlisidir. Bu amaçla kanser biyolojisi kardiyovasküler tıp, gelişimsel biyoloji ve tıp alanlarında çeşitli burslar vermektedir. Marlene Rabinovitch ilk günkü istek ve heyecanla halen Stanford Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde çalışmalarını sürdürmektedir.

Kaynaklar

- 1- https://cap.stanford.edu/profiles/viewCV?facultyId=3897&name=Marlene_Rabinovitch (Son Erişim Tarihi : 03.02.2022)
- 2- An interview with Marlene Rabinovitch, Professor at Stanford University and member of the WSPHA Scientific Board. <http://www.wsphassociation.org/2019/09/20/marlene-rabinovitch/> (Son Erişim Tarihi : 03.02.2022)
- 3- <https://www.amgen.com/about/leadership/scientific-advisory-boards/marlene-rabinovitch> (Son Erişim Tarihi : 03.02.2022)

PEDİATRİK KARDİYOLOJİYE YÖN VEREN

Akciğer
Damar Hastalıkları
Araştırma Derneği

NOBEL *koşulsuz katkılarıyla*